

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 27 JULI 1913.

HUFVUDREDAKTOR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTOR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

TVÅ SKÅDESPELERSKOR OCH DERAS TUSCULUM.

VISSA SCENENS BARN BEsitta en underbar lifskraft. Särskildt våra skådespelerskor från den generation, som stod i sin ungdoms blomning på 60- och 70-talen, ha ända in i hög ålderdom bevarat en spänstighet till kropp och själ, som på det kraftigaste vederlägger talet om det uppslitande kulisslifvet. Jag dristar nu också tro, att de sceniska artister, som ha förmågan att glömma sig själva för sin konst, att vara goda, ödmjuka människor, förakta intrigmakeriet, detta teaterlivets giftiga ogräs, icke känna afund mot kamrater och icke explodera af harm om en recension till äfventyrs skulle innehålla något annat än bara beröm — jag föreställer mig, säger jag, att den sortens teaterfolk har det bästa virket i sig och följaktligen äger den största uthålligheten.

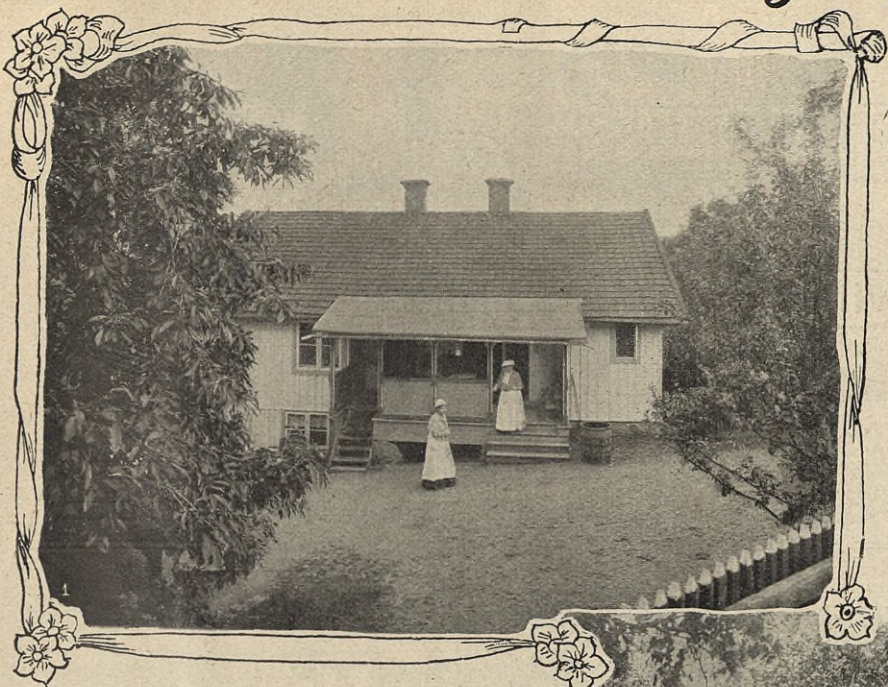
Ett par dylika kärnfriska och goda naturer äro de båda nu omkring 80-åriga systarna fröken Amanda Rylander och fru Ottilia Littmarck, hvilka efter ett tråget och konstnärligt framgångsrikt arbete på den svenska scenen, tillbringa en lycklig ålderdom på deras täcka gård Sofiero vid Åby i Östergötland.

Låt oss nu till en början se hvad teaterhistorien har att säga om de bägge skådespelerskorna. Födda på Fiholm i det fagra Södermanland, där fadern var inspektor, Amanda den 14 okt. 1832, Ottilia den 22 juni 1834, kommo systarna 1847 till Anders Selinders elevskola, hvarifrån den äldre af dem ett par år senare öfvergick till teaterdirektör Pierre Deland, en af dåtidens främste sceniska instruktörer, och under hvars ledning hon lade grunden till sitt solida konstnärskap. Sedermera tillhörde fröken Amanda Rylander olika scener i Sverige, var äfven någon tid bunden vid Svenska teatern i Helsingfors samt vid Mindre teatern i Stockholm, men främst vid Göteborgsscenen, där hon var engagerad under flera olika perioder och särskildt inom det komiska facket skapade en rad ypperliga kvinnogestalter i lustspel och komedier. Åren 1890—91 hade hon engagemang vid Svenska teatern, som då leddes af Victor Holmquist, och därifrån öfvergick fröken Rylander till privatlivet samt bosatte sig på den lilla landgården Sofiero.

FRÖKEN AMANDA RYLANDER OCH FRU OTTILIA LITTMARCK
I DERAS HEM SOFIERO I ÖSTERGÖTLAND.

Dagmar Eriksén foto.

Systemen Othilia, som 1865 blef gift med teaterkapellmästaren Gottfrid Littmarck, fillhörde åren 1857-68 turvis Lindmarks och Delands resande sällskap. Tillsammans med sin man innehade hon 1873-74 Södra teatern, hvarefter hon öfvergick till Nya teatern, där hon stannade till 1879. Sedan hade hon eget sällskap, omväxlande med engagemang vid Stockholms-scener, hvaribland äfven Dramatiska teatern åren 1883-97 fick tillgodogöra sig hennes friska talang. Det stora skådespelet lekte henne i hågen och efter perioden vid Dramatiska teatern startade hon ånyo eget sällskap, då för att själf få spela hufvudrollen i Henrik Ibsens "Fru Inger till Östråt". Men det komiska faccket var och förblef i alla fall det hon bäst behärskade, och helt säkert bevara äldre teatervänner minnet af hennes ypperligt karakteriserade framställningar i flera af de dåtida guterade lustspelen, såsom Greta i "Kärlek utan strumpor", Kerstin Giftekni i "Den förvandlade brudgummen", fru Pipping i "Sodom och Gomorrah" och fru Kaklund i "Otellos triumf" m. fl.

Efter ett lika talangfullt som tråget arbete i Thalias tjänst njuta nu de båda damerna en rofylld och ljus ålderdom på sitt trefna Sofiero. Men de som tro att de forna skådespelerskorna tillbringa sina dagar med att på åldringars sed sitta i en stol och drömma eller förfasa sig öfver den nya tidens alla dåligheter, misstager sig fullkomligt. Deras goda vigör och lifliga lynne alstra hos dem en verksamhetslust, som snarare tillhör 50-åringar än 80-åringar. På sin lilla gård ha de brutit upp ett stycke mark samt odlat och omskapat det till en den vackraste trädgård. Där gräva de i jorden, terrassera och plantera, drifva upp de skönaste rosor och tulpaner, skörda äpplen och päron och många andra jordens dajliga frukter. Deras odlingsflit har också inbringat dem diplom och penninggratifikation af Östergölands läns hushållningssällskap. — Hvad själfva gården beträffar var den från början ingenting annat än en fallfärdig stuga med ett rum, några enrisbuskar och mycket sten rundtomkring. Men tack vare de båda gamlas egna kraftiga armar och en smula arbetshjälp har stugan nu förvandlats till en snygg byggnad med 9 rum och 2 kök, en liten sidobyggnad med 1 rum och kök, allt upprustadt och nymåladt i år och inbringande sina duktiga ägarinnor några hundra kronor i sommarhyra.

Men midt upp i allt praktiskt arbete har deras teaterintresse ej slocknat. När de därför sisliidne december tillfrågades, om de ville medverka vid "Höstols"-festen i Göteborg, svarade de utan tvekan ja, reste ned och spelade med rörande humor och abandon de båda mostrarna i Edvard Bäckströms täcka lilla Uppsalabil "Evas systrar".

En vid tillfället närvarande åskådare berättar att kärleken till

teatern formligen lyste fram ur den liffullhet, hvarmed dessa båda åldringar genomförde sina uppgifter och man kunde konstatera, att nutidens scenungdomar hade åtskilligt att lära af en så förträfflig talkonst. Inga repliker sluddrades bort och spelet bars af en spänstighet, som lät hvarje situation i denna lilla dramatiska pastell komma till sin rätt.

Blommor och lager regnade öfver de båda scenveteranerna, och när var en hyllning bättre anbragt än vid ett sådant tillfälle.

Det säger sig själf att den hastigt påkomna resan till en stad, där isynnerhet fröken Amanda Rylander skördat så mycken uppmuntran under talrika gångna år vid teatern, skulle verka upplifvande på de båda systrarna, återkalla i erinringen forna framgångar och för öfrigt påminna dem om ett förflutet, rikt både på skuggor och dagar.

Ty bekymren och svårigheterna ha icke glömt att följa äfven deras vandring. Men deras aldrig vacklande mod, aldrig svikande spänstiga humör och framför allt deras ifriga verksamhetslust ha bevarat åt dem en själens ungdom, som synes oförbrännelig.

På Sofiero går ej en dag utan arbete. Utom- som inomhus finnes allid något att syssla med, och de båda systrarna skulle sannolikt ej vara tillfredsställda, om de ej hade något för händer. Och så, när affonen kommer, dörrarna slängas till och lampan blifvit fänd, läser syster Othilia högt för syster Amanda — och hon kan läsa, den gamla skådespelerskan; det blir icke något entonigt rabblande, utan en nästan deklamatorisk högläsning, så att orden bli till bilder och stämningar, som stiga fram och röra sig i Sofieros kvällstynad. —

Våra tre här återgifna bilder framställa: öfverst, en exteriör af Sofiero, midtbilden en scen från trädgården, där husets båda härskarinnor syssla med vattning, och nederst en teaterhistoriskt intressant grupp bild ur den lilla operetten "Sju flickor i uniform", där personerna äro, från vänster: fröken Loffen Magnusson, sedermera fru Warberg, fröken Othilia Rylander, sedermera fru Littmarck, fru Emma Lindmark, fru Linda Bostrom, fröken Amanda Rylander, fru Augusta Fehrström och sittande fru Clara Fornell.

E. H-N.

Prenumerationspris:

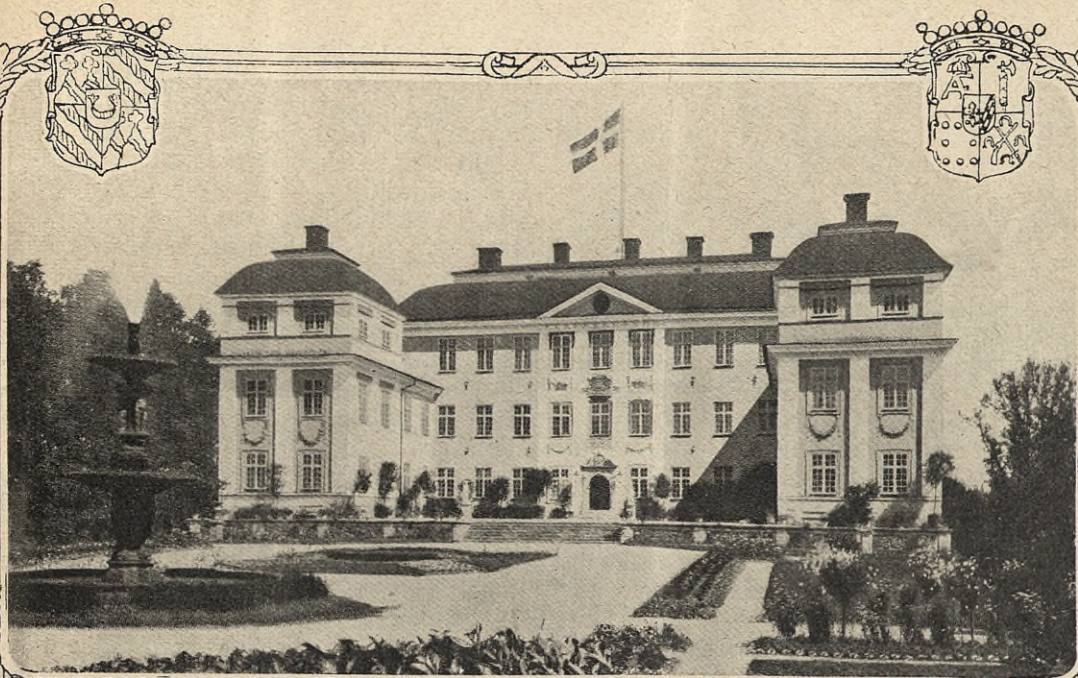
Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösnr.....	» 0.12	Lösnr.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

Eriksberg.

Till Eriherre Carl Carlson Bonde.

Eriksberg, som ett förflutet,
rikt och lyckligt ögonblick
ser jag än dig solbegjutet,
ståtligt som ett kopparstick.

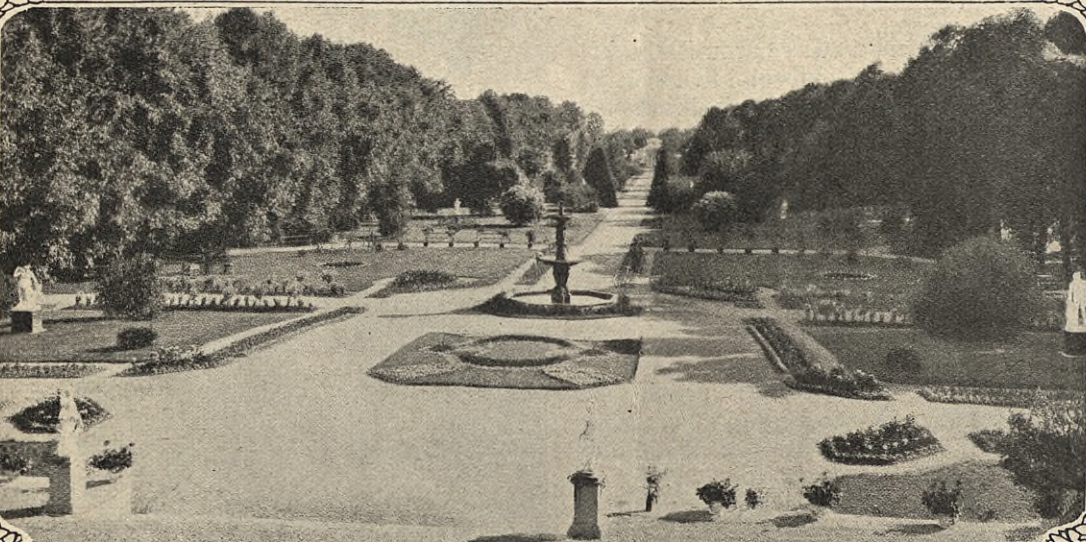
Hvarför fick jag icke stanna
i ditt tysta bibliotek,
där en ädel forskarpanna
lyste marmorsval och blek.

Motnfri julihimmel spänner
öfver dig sitt blåa tak —
svalka, fastän solen bränner,
bjuda dina slottsgemak.

Hvarför fick jag icke drömma
i din gröna slottsträdgård
och bland hvita rosor glömma
lifvets skärande ackord.

Hvarför? — det är diktaröde
evigt vandra rotös stig.
Falle lyckans solskensflöde,
stolta Bondeslott, på dig!

Daniel Fallström.

Ferieresor.

Af HEDVIG SVEDENBORG.

Lättfol.

N FUKTIG KALLARLUKT MED en doftande aning af gammalt läder och inbiten rökelse slog emot dem, då docenten Mynter sakta sköt upp den åldersvarta träporten med de tunga järnbeslagen. Och dubbelt mörkt verkade dunklet i vapenhuset mot klosterparkens bländande högsommargrönska.

— Säg, inte blef du väl ledsen på mig för det där jag sa' där ute om att kyrkan med alla sina utbyggnader och kapell liknade en höna med en kull kycklingar. Ser du, när du blir alltför lärd och börjar, som nu — att dra både konung Sverker och hans drottning, S:t Bernhard och hans cisterciensermunkar, så kryper det som myror i mig och jag får den vildaste lust att säga något galel eller göra något galel — någonting riktigt profanerande — alldeles som i skolan i världen. Om jag egentligen kan begripa, afbröt sig Vera Wram plötsligt, hvarför du skulle fastna just för mig? Och med en smeksam åtbörd knäppte hon ihop sina händer öfver hans arm och såg halft allvarligt, halft skälmskt in i hans djupliggande, vanligen så skarpa men nu milda ögon. Vet du, Harald, jag har så många gånger tänkt att du och mor äro som skapade för hvarandra, Om hon varit, låt mig se, en tio, femton år yngre.

— Tack så mycket, skraffade docenten Mynter och lade ifrån sig sin halfrökta havanna på en lösrifven sten. Nu är det händelsevis så, att jag är nöjd med det som det är och vill alls ingen annan ha än min egen vanvördiga Trollhoppa — inte ens hennes mycket bedärande lilla mamma. Förresten är hon väl knappt å prendre, skulle jag tro.

— Nej, det förstås, med gaf Vera och en skugga af allvar drog öfver hennes skiftande drag. Vet du, det är något med far och mor som jag aldrig riktigt förstått. De äro mer kära i hvarann än gamla gifta bruka vara, tror jag, men där är någonting gåtfullt, någonting, ja jag vet inte hvad, någonting mörkt som förr brukade göra mig så rädd. Det är mycket bättre nu, men det är kanske bara för att jag själf kommit i solen som jag inte ser mörkret längre, fillade hon sakta, just som de kommo in mellan kyrkans mäktiga pelarrader, där Veras föräldrar och Olle-orgeltrampare stodo och väntade på dem.

Rakel Wram, Veras mor, nära halfva hufvudet mindre än hennes käcka sportutvecklade dotter, stod lutad mot dörren till en af de brunsvarta träbänkarna och såg med mörka drömmande ögon rätt fram. — Man skulle knappast tro, bröt hon stillheten, att dessa gamla cisterciensermunkar alls byggt efter någon bestämd plan. Se bara hur osökt och naturligt det är alltsammans. Det är som om pelare, hvalf och kupöl växt fram, blad efter blad, det ena bladet som en gifven följd af det andra. Och se, ljuset som faller in öfver den lilla blekhvita kristusbilden där framme vid altaret, så mjukt och sonande som ett — allt är fullkomnad. I det samma rodnade hon till och tystnade. Hon såg lite förlägen på sin man. Han brukade inte tycka om när hon blef sentimental, som han kallade det. Men han föreföll, som väl var, alldeles oberörd, där han stod med händerna på ryggen och svängde käppen af och an.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A. B.**, Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk.

Idans textpapper tillverkas af Klippan.

— Nå, sade han lite kort, utan att se på någon af dem, om vi nu skulle be herr Olsson och Harald ge oss lite kyrkohistoria, ty det är väl för den skulle vi öfvergifvit sol och värme där ute och kommit hit in i denna medellida unkenhet.

Olle-orgeltrampares vaxbleka ansikte blef för en sekund alldeles flammande rödt och hans svarta fanatiska ögon blixtrade till. Han blef tydligen sårad af häradshöfding Wrams likgilliga ton och nonchalanta sätt. Frun däremot, hon tycktes ju förstå och känna det som var heligt, och också var det till henne Olle-orgeltrampare vände sig då han började förevisningen af alla dessa skatter, som han i sitt hjärtas innersta så småningom gjort till sina egna.

En sådan kyrka som Varnhems klosterkyrka fanns inte i hela vida världen. Det var inte lönt att alla dessa turistande, ytliga människor kommo och talade om Peterskyrkan i Rom, om katedralen i Chartres eller domen i Milano. Det var ju bara vanliga stenbyggnader utan lif, utan själ. Medan hans kyrka däremot — hvarenda sten, hvarenda pelare, hvarenda utbyggnad eller smyg, lefde sitt eget lefvande lif, hade sin egen själ. Men få, ytterst få voro de för hvilka kyrkan blottade något af sitt innersta. Hade den där lilla frun kommit ensam, då kanske! Han kände att hon hörde till de utkorade, till dem som se mer än andra. Men det öfriga herrskapet, de voro visst sådana där bokstäfver som döda, som det står om i Skriften, och det var nog bäst att han rabblade sin inlärd läxa som vanligt.

Hur det var, blef det inte alls så som Olle-orgeltrampare tänkt sig eller var van vid, ty docenten Mynter tog genast ledningen och började tala om kyrkan, alldeles som om den varit hans. Det var ett rent under hvad han visste mycket. Och alldeles främmande för tingens själ tycktes inte han heller vara. Det märktes bäst då han talade om att pelare, fönster och ornament ständigt förekomma fyra och fyra, sålunda bildande den heliga jungfruns tal å t t a — ty det visste de väl, att

Varnhems klosterkyrka.

alla helgon ha sina egna symbolistiska tal. Sedan de varit uppe i högkoret och besett det finsnidade ljusomstrålade krucifixet af elfenben och ebenholts — en droppe bland alla de andra som regnade ner öfver vårt land under trettioåriga kriget — gingo de in i den vackra koromgången där en okänd konung Ingo den thridje under sin stenfridoger hvilat. Och där äfven inte mindre än tre konungar Erik och den störste konungen af dem alla, om ej till namnet så dock till gagnet, Birjer Jarl sökt den eviga vilan.

— Nej men se, utbrast Vera då hon fick se ett hufvud i basrelief på den hvitrappade väggen mellan ett par af konungagrafvarna, är det ett lejon eller hvad är det?

— Det är det delade meningar om, svarade Olle-orgeltrampare, med sin dofva gengångarstämma. En del säga att det är ett vanligt ornament, andra att det är en framstående abbot, som här blifvit förevigad.

— Hur primitiv konsten än var på den tiden, så är det ändå inte gärna möjligt, skraflade docenten Mynter, något slags djurhufvud måste det vara.

— Säg inte det du, menade Vera, jag råkade en göteborgsgrosshandlare en gång i Marstrand som såg alldeles ut så där. Han slog förresten för mig men blef stött då jag sa' att jag beundrade hans vackra profil. Se bara, hon lade hufvudet på sned och kisade med ögonen, nog kan man väl kalla det en rak och ädel näsa — eller nos, hvilket man nu vill.

— Men Vera då, förebrädde fru Wram.

— Ack, hajade Vera till, jag lofvade ju Harald att jag skulle hålla mig stillsam och höglidlig som — som någon af pappas hofrättsvaktmästare i världen. Förlåt, herr Olsson, och för att nu riktigt straffa mig kan ni gärna läsa upp den där långa latinska inskriptionen som ni sade att ni kunde från början till slut.

— Gärna, sade Olle-orgeltrampare. Jag fick den öfversatt en gång af en vis och kunsig man.

Lutad mot väggen, med armarna i kors öfver bröstet och ögonen oafbrutet hvilande på minnesstenen där den latinska inskriptionen stod, smekte Olle-orgeltrampare fram orden ur sitt minne.

När rösten slutligen dog bort mellan hvalfven, blef det så andlöst tyst att de nästan tyckte sig kunna höra de gångna århundradena tala om lidande och kamp, om synd och död, om pånyttfödelse och uppståndelse. — Och om ett kärnfolk som ärade Gud, fosterland och mannabragd.

Häradshöfding Wram hade dragit sin hustrus arm under sin och de båda unga sågo på hvarann djupt och länge. De kände alla att det var en stund de skulle minnas.

Inne i norra korsarmen framför en af de så kallade Mechteld-stenarna stannade häradshöfding Wram tvärt och ett svagt le-

ende lyste upp hans inbundna drag. — Se, Rakel, jag skulle vilja att detta vore du och jag. Att vi finge hvila så här sida vid sida i förstenad värdighet genom seklerna.

— Ja, och så skulle jag få sitta i det hörnet och Harald i det där, inföll Vera och pekade på ett par leende barn eller änglaansikten, som prydde stenens båda öfre hörn. Men säg, hon vände sig hastigt mot Olle-orgeltrampare, finns det inga legender eller sagor förknippade med den här klosterkyrkan?

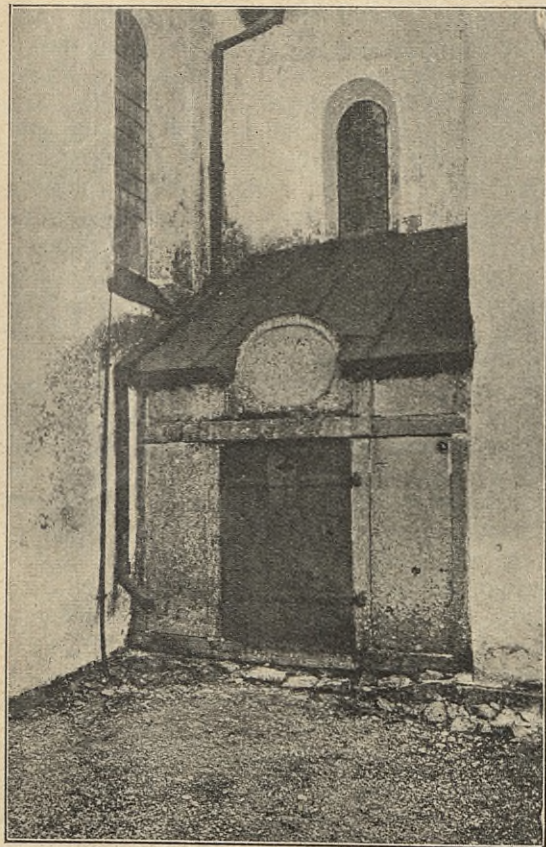
— Om det fanns! Jo, jo män. Om herrskapet ville följa med ut så skulle han visa dem något.

När de kommo utanför Jesper Svedbergs grafkapell, hvilket mest verkade som ett gammalt dystert skjul med sina af tiden utplånade inskriptioner, så gjorde han dem uppmärksamma på några af kyrkans många utbyggnader.

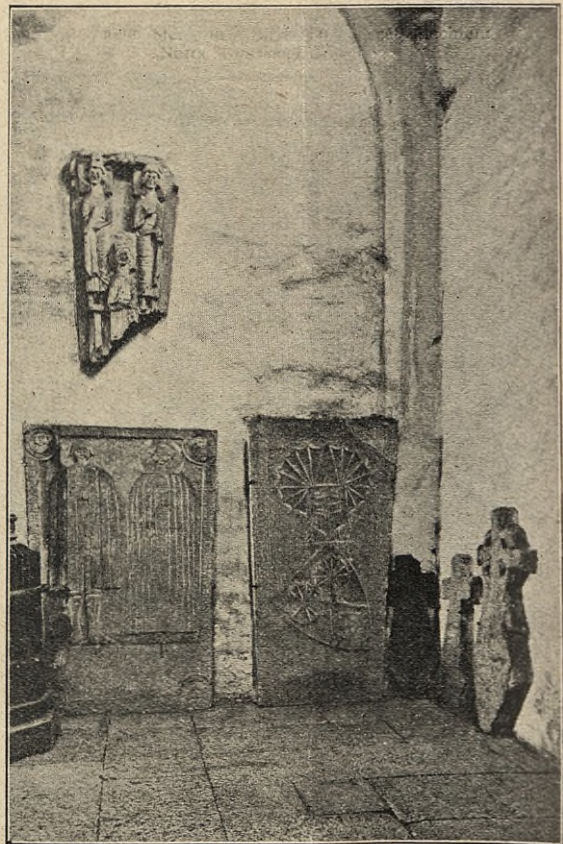
— Se, sade han, de lära vara ihåliga allesamman och kallades af munkarna för andaktskammare, fast det nog snarare var ett slags blykammare, dit hvarken sol eller måne nådde och där oregerliga munkar spärrades in. Man undrar hur de kunde lefva där och det troligaste är att de inte gjorde det heller, ty många multnade ben har man funnit i dessa hålur.

— Men i en af dem, den där, fortsatte han, kunde aldrig någon munk spärras in, den var alltid upptagen — om dagarna. Det påstods att det var en tjuf och rånare, Lättfot kallad, emedan ingen någonsin kunde finna hans spår, som på något onaturligt sätt skaffade sig in dit utifrån så snart dagern bröt in. Ty om Lättfot nåddes af den minsta solens stråle, visste han att han var dömd att smälta bort och försvinna som ängens dimma. Om solen nått honom än, det är det ingen som vet. Här händer alljämt underliga ting sedan mörkret brutit in. Men Lättfots spår har dock ännu ingen kunnat finna.

— Det var en vacker tanke, sade Rakel med lite darrande röst, detta med Guds kärleks sol, som smälter bort det mörka och onda i människosjälen.

Jesper Svedbergs graf.

Mechteld-stenarna.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

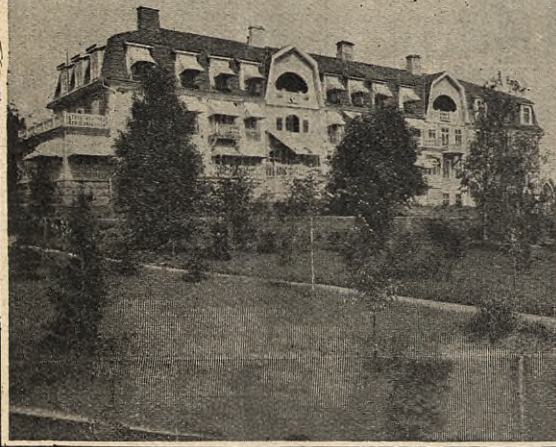
K. ANDERSON

JUVELER och PERLOR

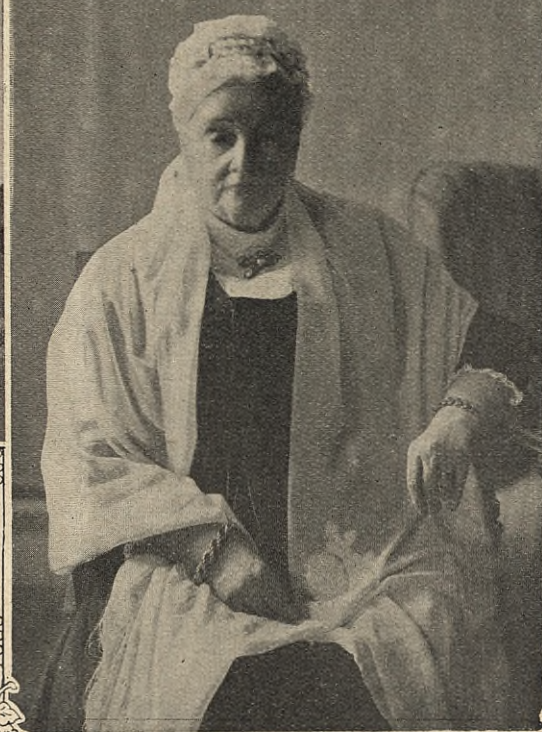
af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infattade, till billigaste priser här i Skandinavien. Praktkatalog och ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21

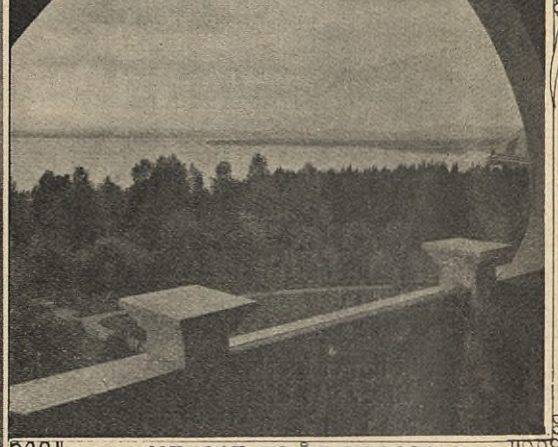
SILJANSBORG OCH DESS FURSTIGA GÄST.

SILJANSBORG.

ÄNKEHERTIGINNAN AF DALARNA.

UTSIKT FRÅN LOGGIAN.

SILJANSBORGS PENSIONAT OFVANFÖR Rättvik är en omtyckt tillflyktsort vintertiden för stockholmare, som vilja idka vintersport. Äfven medlemmar af den kungliga familjen ha ett par vintrar haft det fashionabla pensionatet till stamhåll vid sina skidfärder och slädturer. Nu på sommaren har hertiginnan af Dalarna slagit sig ner där för en tid tillsamman med sin uppvaktning: hoffrök-

narna Leijonhufvud och von Essen samt kammarherre v. Essen. Från sina rum med deras vida utsikt öfver Siljan kan hon betrakta sitt ryktbara hertigdöme, en anblick som endast bör bereda henne glädje. Vid vackert väder företagas promenader eller åkturer. Våra bilder af hertiginnan och hennes nuvarande rekreationsort äro tagna af G. Reimers, Gefle.

En skarp blekhet hade smugit fram under häradshöfding Wrams solbrynta hy, då han hörde historien om Lättfot, och en blytung trötthet grep honom så att han måste sätta sig på en af de gamla grafvårdarna mellan blossande pioner och blå aklejer.

Rakel såg ett ögonblick förvånad på honom, gick så fram till de unga och föreslog att Olle-orgeltrampare skulle följa dem till klosterparken och utse en bra plats för deras lunch — så skulle de snart komma efter. Stilla satte hon sig sedan bredvid sin man och såg tankfull på soldiset, som lekte mellan de vittrade minnesstenarna och den saftiga grönskan. Då och då andades hon in i långa drag doften af en liten skärblommande nyponbuske, som stack fram öfver klostermuren.

Då häradshöfding Wram åter kom till sig själf och sin omgifning, fann han sin hustru sitta där med fjärrskådande ögon och halföppna läppar, drickande hvad lifvet gaf af sol och doft och med händerna ihopknäppta om knäna, så som hon brukade då hon föll i tankar.

— Hvad hon ändå ser ung och vek ut, denna lilla varelse, så full af stål och styrka, tänkte han. Hvad hade hon inte fått genomlida af ångest och — skam, för hans skull. Men hur hade hon inte burit det. Med leende läppar hade hon tagit lifvets börda, som ett fång rosor bar hon den och ingen fick någonsin se att där fanns taggar som sårade henne till blods. Aldrig hade hon förebrått, aldrig hade hon kommit med mörk svartröcksreligion. Nej, god och öm och varm, hustru, maka, älskarinna hade hon varit. Men inför hennes rena kärleks sol hade det onda i hans själ vridit sig som en mask. Och han, liksom Lättfot, flydde solen, hade sökt fly henne, fly från ljuset och värmen in i ångestens mörka blykammare. Men förgäfvets. Hon nådde honom öfverallt på sitt

eget intensiva sätt, hon var honom outhärlig. Utan henne kunde han inte lefva, inte andas — och med henne hade lifvet oftast varit en tortyr.

Hade varit.

Det var det som slog ner som en blyxt i hans själ och kom hans hjärta ett ögonblick att stå still, när han hörde legenden om Lättfot. Han — som ända sedan sin tidigaste ungdom varit slaf under spelets nervkittlande eggelser och rusets hägringar, var nu en fri man. Själfva längtan till det onda hade så småningom smält bort som ängens dimma under Rakels kärlek.

Men sedan när?

Det visste han knappast. Visste blott att det nu var mer än tre år sedan skammens rodnad och blekhet drefs fram på hans panna under Rakels djupa blick och egendomliga leende — detta leende som alltid kom honom att känna att hon såg djupare än andra, såg öfver och bakom lifvet.

Den nervpinande trånaden och aldrig tillfredsställda längtan hade dock funnits kvar länge, länge och gjort hans nätter sömlösa och hans dagar nästan arbetsodugliga. Men medan han bleknat af i tyst kamp, hade Rakel blomstrat upp i en ny ungdom och fägring och alljämt gifvit honom mer och ändå mer af sin outsläckliga kärlek tills att längtan, trånaden och själfva lusten försvann och hans arbetsdagar blefvo till en välsignelse och hans nätter till en lufthet.

Båda hade nog känt att denna nya lycka, denna tysta seger var så skör som en såpbubbla, ty ännu hade ingen af dem ens vågat andas på den, med ett ord eller en antydning. Men nu kände han att han vuxit sig så stark att han kunde få säga henne allt, att han äntligen skulle våga stiga ur sin tilltvingade inbundenhet och få hänge sig med själ och lif åt henne. Som en frigifven slaf kände han sig.

— Rakel, sade han och tog hennes ena hand, se på mig.

Sakla vände hon ögonen från soldisets dallrande lek och mötte hans klara, varma blick, så länge tills att tårarna kommo som en skymmande slöja och hon ingenling kunde se.

— Tack, min sol, hviskade han och drog henne tätt in till sig. Du vet ju att nu — nu är jag — bra — att solen besegrade Lättfot till sist.

Rakel nickade blott medan tårarna runno ner på hans rockärm utan att hon ens tycktes veta att hon grät.

Så sutto de, om kort eller länge, det visste de ej, sanden hade under en evighetsminut upphört att rinna i tidens timglas, medan klosterparkens stillhet omsvepte dem och den gamla kyrkan med sina runda hvita ornament på tornspiran liksom såg välsignande ner på dem.

De väcktes till sist af ljudet af prasslande grenar. Det var Vera och Harald, som gingo på andra sidan klostermuren. Långsamt och dröjande gingo de. Han gick och såg på henne lite från sidan, medan hon föreföll helt och hållet upptagen med en nyponros, som hon vred mellan sina rastlösa fingrar. Plötsligt stannade hon, kastade blomman, räckte honom bägge händerna och mötte hans blick, medan ett mjukt och hängifvet leende smög fram öfver hennes unga drag.

— Olof, sade Rakel och log genom tårarna, jag var rädd att Vera var alltför mycket barn, nu ser jag att hon är kvinna. Och just nu när vi, du och jag, djärfv träda in i lifvets sensommarprakt — börjar deras försommar — men högsommaren, den — den ha vi här. Och där, där kommer Olle-orgeltrampare — Han undrar väl om han ensam skall äta upp hela matsäcken, skrattade hon till midt i en förrädisk snyftning.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Hushålls-
Små-
Kemisk-

TVÄTT

utföres omsorgsfullt i

Centralbadets Tvättinrättning,

9 Hölländaregatan 9.

Rikstel. 2259. Allm. Tel. 6249.

Drömmarna eller det andra lifvet.

DROMMAR ARO SOM STRÖMMAR", säger ett gammalt ordsäff. Men dessa hemlighetsfulla strömmar, som genombrusa vårt andra och till en viss grad nästan omedvetna lif, kvälla upp ur det undermedvetnas källa och bilda i förhållande till det klart åskådade och uppfattade lifvet omkring oss en dunkel och villsam labyrint, hvori vi nattetid göra de sällsammaste vandringar — ofta med förnimmelsen af att på en gång möta ett förgånget, ett närvarande och ett tillkommande, men utan att någonsin kunna sammanhålla och med det verkliga lifvet sammansmälta den fina väf af bilder, syner och händelser som där möta oss.

Öfver vårt lif ligger klarheten öfver ett solbelyst haf — öfver vår dröm skymningen eller klärobskyren i ett korridorpass.

När tröttheten öfverväldigar oss, och sömnen intar vår kropp, erfara vi det som om vi långsamt gled in i något mörknande, främmande, okänt — nästan som om själen sakta löste sig och smög vidare — längre, längre ut — förbi skymningens gräns — förbi medvetandets — bort till ett område, där döda och lefvande hålla sin hemlighetsfulla sammankomst, där vi på ett både intuitivare och intimare sätt än någonsin i lifvet skåda och samtala med främmande människor, där vi återfinna våra aflidna anhöriga, och där något sker, som på ett sällsamt sätt tyckes oss som en uppenbarelse om något förut bekant.

Det är just när drömmen får denna styrka och pregnans att den liksom linjerar sig in i vårt medvetande och förföljer oss såsom något verkligt genomlevadt ännu långt efter det vi vaknat upp, som vi tydligare än någonsin få förnimmelse af dubbelfif — af att något sker äfven på andra sidan medvetandet, som tyckes stå i något utsägligt samband med vår tillvaro.

Icke alla drömmar synas oss betydelsefulla, liksom ej heller alla händelser, vi verkligen genomleva, efterlämna något varaktigt spår. Det gifves föckniga dagar — det gifves äfven nätter fyllda af föckenbilder, stigande och försvinnande såsom dunster, hvilka på sin höjd efterlämna en stämning i vårt inre af obestämd undran, blandad med lust eller olust. Vi ha sett eller varit med på något, men vi veta icke hvad. Vi vakna förstämnda eller med en känsla af djup stillsam glädje. Men söka vi att nå anledningen, viker det föcken, som vi ana att vi nyss löst oss ur, och vi fånga icke mera än själfva stämningen, så som vi exempelvis fånga stämningen öfver ett rum, vi passera, eller i ett landskap, som vi hastigt susa igenom och blixtnabbt uppfatta genom fönstret i vår kupé.

Samma fenomen kan drabba oss under vår verksamhet midt på ljusa dagen. Vi råka plötsligt, utan att veta huru, i en glädlig eller disharmonisk stämning; men söka vi att följa tråden tillbaka för att finna orsaken till detta hastiga omslag i vår sinnesstämning, sviker oss minnet, och den anledning som låg till grund är och förblir måhända okänd.

Dagens lif kunna vi dock i regel öfverblicka — drömmens lif är öofverskadligt.

Ingen känsla är sällsammare än den hvar-

med drömmaren öfverlämnar sig åt en ny natt utan att veta hvilka afgrunder eller höjder han måste besöka, hvilka scener eller händelser han måste åskåda, hvilka marter eller glädjebud han måste mottaga. Människor, som äro vana att aktgifva på sina drömmar, få ofta en förnimmelse af att de med natten återvända till en arena, där deras plats alltid står tom och väntar dem, och där deras närvaro är förutsedd och förberedd.

Med någon kännedom om människors drömlif i allmänhet skulle man vara frestad att uppdelna drömmarna i åtminstone två kategorier, nämligen i gemensamma drömmar och i individuella drömmar.

Till de gemensamma drömmarna höra bl. a. drömmarna om att hissande falla eller flyga, att gå naken och förgäfves söka dölja sig, att under en oändlig trötthet draga sig fram genom långa gator, hållen tillbaka såsom genom blytyngder vid hvarje steg, att vandra omkring i trappor, som aldrig taga sluf i ett alltför hemlighetsfullt byggt slott, som man dock tycker sig ofta ha besökt, att krypa genom tunnelliknande källarhvalf, hvori en ljusöppning, som ständigt fjärrar sig, på det mest otroliga sätt uppehåller ens fåfänga möda, att åse stora eldsvådor, krig, mord, att utsättas för öfverfall, att återse anhöriga aflidna, hvilket i folktron betyder dåligt väder, hvarför de döde icke få ro i sina grafvar o. s. v. Det är med andra ord drömmar som kunna berättas, uppfattas, och med lätthet kännas igen af andra såsom något passeradt äfven i deras eget drömlif.

De individuella drömmarnas väsen är mera ockult. Såsom trädet, om det kan förnimma, måste känna rotens hemliga lif och växt under jorden, så förnimma vi dessa slags drömmar, som skjuta likt lönlige skott ur vårt medvetande. Det gifves ingen lag för dem — de likna ingenting. Men oss påverka de med styrkan af ett öga, som genomträngande betraktar oss, med kraften af en hand, som leder oss — och leder oss långt. Vi veta icke hvar — tycka oss skönja allt. Det är som om med dessa drömmar en port sakta sköts upp till det förflutna, som om vi skådade genom ett dunkelt perspektiv af flera generationers lif, som om vi genomlevde våra förfäders öden — på en gång deras och våra egna.

Är icke blott vår kropp en släkternas ättling utan är äfven vår själ, vår nya själ, som vi mottaga i födelsen, en ättling af generationers andliga lif?

Enligt filosofien kunna vi ju icke föreställa oss hvad vi icke sett. Men hvarifrån dessa landskap vi skåda i drömmen, som vi aldrig sett och hvarom konsten intel vet? Hvarifrån dessa som i blod och eld etsade visioner, härliga eller förfärliga, som ännu göra drömmen till ett underverkens land? Och hvarifrån stammar framför allt vår förnimmelse att genom ett okänt föregående höra samman med allt detta främmande och nya vi se eller förnimma i våra hemligaste och verkligen utsägligaste drömmar?

Härpå gifves intel svar. När vi återvända från nattens underbara vandringar, från de djupaste och dunklaste labyrinterna inom vårt eget sjäslif, känna vi att vi bära med oss en hemlighet, som är vår ensam, och som ingen skall hjälpa oss att lösa. En blyxt har upplyst föcknet i vår inre värld — men huru förklara för en utomstående den oändligt fina och bräckliga organism, hvaraf denna värld var uppförd? Huru förklara

själfva stämningen af dess väsen — huru åskådliggöra vår känsla af att höra samman med den i hvarje fiber af vårt medvetande?

Det är bekant att personer med rik fantasi äga ett starkare och lifligare drömlif än andra. Skulle detta bero af att de äfven äga rikare erfarenheter? Erfarenheter, som sträcka sig långt utanför dem som de själfva under en begränsad tidrymd hunnit att inhämta?

Medfödda erfarenheter — medfödda, hur svindlar icke tanken vid ett sådant antagande, hur oändligt långt leder icke en dylik aning!

Slutligen gifves en tredje grupp af drömmar, som kanske icke äro mindre sällsamma, men som dock alla äro beredda att erkänna, trots deras fullständiga mystik. Dessa drömmar äro sanndrömmarna.

Man har exempelvis drömt på natten att ett främmande ansikte i okänd afsikt oafbrutet betraktar en och nästa dag återfinner man samma utseende på gatan eller i en spårvagn, betraktande en på samma sätt. Hvad är sådant? Har man äfven den främmande sett drömmaren i sin dröm och är det en bekant situation han söker draga sig till minnes, medan hans ögon grubblande betrakta er?

Ännu sällsammare saker, som bevisa hur starkt bandet är mellan makar.

En kvinna ligger hemma i sin säng och drömmer att hennes man, som befinner sig hundratals mil därifrån, förliser. Hon ser hela skeppsbrottet, ser den älskade makens ansikte, hans kamp och undergång. Hon drömmer alltsammans så tydligt och med en så förfärande klarhet öfver hvarje detalj, att hon vaknar badande i tårar. Och några dagar därefter får hon veta att det hon drömt just skedde under samma natt, och att hon sålunda varit osynlig åskådare till en verklighet.

Är icke detta mystik — ja, mera än mystik.

Öfver sanndrömmen ligger alltid en skärpa och en intensitet, som icke kan förklaras, men som vi kunna känna och känna igen. Vi veta alltid när en dröm berört oss så att vi tycka oss ha något att vänta utaf den, och vi misstaga oss sällan.

Olika personer drömma olika slag af drömmar. Så ser konstnären ofta i nattliga syner landskap med alfreskens klarhet, författaren invecklas i de egendomligaste händelser, börsmannen spekulerar o. s. v.

Turner hör sålunda till de konstnärer, om hvilkas landskap man frestas tro att de äro ingifvelser af drömmar. Bland författare tyckes Dostojevski ofta röra sig i den utsägliga stämning, som är en reminiscens från drömlifvet. Detsamma gäller i nästan ännu högre grad de sällsamma historiernas mästare, Edgar Allan Poe.

Dock synes det endast vara skenbart dagens syselsättning som går igen i nattens drömlif. Den bildar endast flyktiga spegelbilder på den djupa brunn, hvori drömmens gåtfulla väsen likt en i alla tiders hemligheter invigd döljer sig med sin magi. Men detta förnimma vi först då vi skådat djupt in i föcknets och uppenbarelsernas outforskade labyrint — på drömmens skepp hvilat länge i det sällsamma och halfljusa pass, som mynnar ut vid ett obefaret och kanske mera strålande haf än det vi nyss lämnat bakom oss.

SIGNE LAGERLOW.

Kobb's Hongkong Thé

är den mest omtyckta thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

English manners på dansk botten.

Några badortsbilder af ARTUR MÖLLER.

LOCKAN SKRALLER NERE I Badhotellets lilla grandunge. Den kallar till lunch eller, om man så vill, frukost.

Och så småningom samlas man i matsalen, efter att ha stuckit in hufvudet hos portiern och fått sin post. —

Säsongen har just börjat. I Danmark få nämligen de arma barnen svettas på skolbänken till den 5 juli.

Säsongen räcker ungefär sex veckor. För främlingen betyder den närmast, att han för samma rum och samma vivre för hvilket han förut betalt kr. 3:50 per dygn, nu får erlägga kr. 6. Den gamla omulliga lagen om tillgång och efterfrågan —

Men det finns naturligtvis också badorter, så små och anspråkslösa att de icke hålla sig med säsong.

Med ledning af numret på servettens kuvert hittar man sin plats vid det ofantligt långa bordet. En lätt stel bugning för grannarna med blicken riktad mot takfrisen, där några gamla ordstäf slingra sig i hvarandra — och tuggandet kan börja.

Man saknar ju inte företeelser värdiga att fästa ögonen på i denna stora samling. Men det gäller att vara försiktig. Nyfikenheten är ett småborgerligt halftyskt drag, som genom det stegrade engelska inflytandet håller på att försvinna ur den danska folkkaraktären.

Vid öfre ändan af bordet tronar en Højesteretssagfører i splendid isolation. Ingen vågar besvära honom med att räcka öfver en brödkorg eller ett saltkar. Och han är väl forskansad med en riktig engelska till höger, och till vänster ett litet etatsråd med pipskägg och små stickande ögon. Det senare kommer tillbaka hvarje sommar och är mycket fruktadt för sin skarpa tunga. D. v. s. ingen har ännu hört honom säga någonting vare sig elakt eller kvickt. Men han anses vara förebilden till "Livsens Ondskab", Wieds odödliga fullkontrollör. Jag tviflar dock ej på hans oskuld. Till och med i sin senaste, vemodigt tama inkarnation ("Sørensen & Co"), som onekligen beredt oss gamla Wiedbeundrare en besvikelse, omstrålas Kragsted af en ojämförligt mer mefistofelisk gloria än det snälla etatsrådet.

Så finns det naturligtvis en direktörsfru, om hvilken man har reda på, att hon varit varietéartist och eröfrat sin man, då gift med en annan, på Parisienne; och en ogift "filmskuespillerinde", som har en gosse på fyra år i Aalborg, och en "Kunstmaler" som suttit på alkoholishem. Allt detta har man naturligtvis fått veta mot sin vilja af pratsjuka människor; men det manar i alla fall till reserverad försiktighet gentemot dem, om hvilka man inte vet någonting alls.

Under middagen spelar en liten stråkorkester; men nu vid lunchen domineras stämningen af de mekaniska ljud som åtfölja ätandet med knif och gaffel. Man ser att det kostar på en stor del af de lifliga och prattlysta danskarna. Men man måste lägga an på att kufva dessa småborgerliga instinkter och visa att man verkligen tillhör det gode Selskab.

För min del får jag inte klagga öfver placeringen. Till vänster har jag en ännu ung änka med ett adligt dubbelnamn och till höger en magnifik tyska, som visst inte heller går af för hackor hvad det sociala beträffar. Ibland råkar jag skuffa till dem — man sit-

ter ganska frångt — och då säger jag par-don! åt höger och sorry! åt vänster.

Presentation vid bordet förekommer ej. Här var en liten svensk sångare, som gjorde sig omöjlig genom att gå kring och presentera sig och öfverrätta blommor till damerna (rosorna kosta 10 öre styck).

Min danska granne håller sig med några skifvor rostadt bröd. Tyskan fick syn på dem en morgon, och med sin nations företagsamhet lade hon strax embargo på dem. Sedan föll hon tydligen i tankar på, att hon förgripit sig på annans egendom och lade sin böljande byst fram öfver mitt kuvert för att ursäkta sig.

Fru Fries-Trolle kan mycket väl tala tyska — hon har boft ett par år i Luzern — men aldrig har jag sett en så själsfrånvarande blick som den med hvilken hon mötte denna afbön. Det var som om hennes hörsel första gången trakasserats af någon havajisk munart. Och då den andra ännu tydligare och långsammare formulerade sin förklaring, kom repliken:

— Do you speak english?

Men nu var det den andra som skakade på hufvudet. —

Nå, det är nu en sak för sig med tyskorna. De ha just i dessa veckor inte visat någon öfverdrifven gästvänskap mot sina stamfränder. Tre gånger är det redan i sommar som landrådet Schönberg, hvilken sannerligen måtte vara en stormäktig herre, helt enkelt förbjudit danska turistångare att sätta i land sina passagerare på Schleswigs område. Detta 1913. Onekligen ett ganska sällsamt sätt att uppfatta den ännu gällande traktatbestämmelsen om Danmark som "mest gynnad nation".

Men de många tyskarna på Själlands och Jyllands badorter bli lidande på affären. Man ser i dem mer eller mindre aflägsna anförvanter till landrådet Schönberg.

Nåja, lidande — Det enda som tycks göra något som helst intryck på dessa representanter för "folket af skaller och tänkare" är om det inte skulle finnas tillräckligt stora och goda bitar kvar på karotterna när de hinna fram till dem. Då blir det bråk. Men fientliga ögonkast, ringaktande och afvisande svar studsas tillbaka från deras tjocka hud — Deras ogenerade, glupska och stojande gemyllighet vid table d'hôte är som en åskådningundersvisning för den danska ungdomen hur den icke skall bete sig.

— Tänk, att dessa tyskar inte föredrar att resa till ett land, där man inte afskyr dem.

— Min bästa Frue, hvart vill ni då att de ska ta vägen. Frankrike? Holland? Ryssland? Eller tror ni, att vi i Sverige — — —?

— Nej, nej, jag vet, säger hon med ett leende fullt af sympati.

Och så reser man sig från bordet, efter att noga ha lagt knif och gaffel parallellt öfver tallriken. English manners — —!

*

Sommarbrisen har gått till hvila, endast den aldrig sofvande dyningen rasslar i tångbädden längs den öppna bukten. Och ett par decimeter öfver horisontens båge glöder solklottet, parat att äfven "gaa i Vandet". Ute på molon teckna sig de svarta silhuetterna af badgäster som skola öfvervaka och applådera detta skådespel. Hur var det Berliner Tageblatt skref en gång? "Kejsaren närvar vid solförmörkelsen, och uttryckte efteråt till observatoriets föreståndare sin tillfredsställelse med fenomenet."

Vid denna tid på dagen lönar det sig att göra en promenad i det gamla fiskläget.

Vänligare och mer idylliska gamla hus än de låga hvita korsvirkeslångor, som litta fram bakom fäppornas rödlysande vinbärsbuskar och päronträd har jag ingenstädes sett. Blommande klängrosor eller vildvin hägna deras ålderdomliga fred. I stakethörnet står fiskarhustrun, barhufvad och bararmad och småprafar om väder och vind med grannen snedt öfver gatan. Och på den blickstillta ån, i hvilken de lutande träden spegla sina nedhängande grenar, glida några välbekanta gäss.

Jag kan inte sammanpressa stämningen i allt detta annat än i ett namn: H. C. Andersen. Alla tiders störste idylliker.

Gik han ned til Byens Aa
han den stille Aamand saa.
Snéens Dronning høj og hvid
mødte ham ved Vintertid — —

Men nere vid hamnen sitta fiskargubbarna i en lång rad på en grön, väggfast bänk. Framför sig ha de näten, som hänga till torkning, och hamnen med de stadiga motorförsedda skutorna, och hafvet — allt som ger dem deras bärning, konstituerar deras lif.

Strax utanför inloppet sticker en mast upp öfver valnet. Det är ett fiskefariyg från Jylland som legat ett år på hafsbottnen — nu har ägaren beslutit att låta ta upp det. Bärningsångaren ligger bredvid.

Om detta rör sig samtalet.

— Det blir ham skam en dyr Affære — to tusind kroner, säger en och valkar bussen.

— Ja, men hvis kun ikke den dejlige sexten hæstekræftes Motor er bleven spolieret.

Den nya tiden i alla fall — —

Flera af gubbarna äro slätrakade (english manners —?) Detta, i förening med den barnsliga godmodigheten i blicken, gör att man i regel underskattar deras ålder med något tiotal år.

— — —

När jag åter närmar mig gräsplanen bakom Badhotellet hörs det skraff och skrik därifrån. Aha. Det är ett stort sällskap som håller på att kasta ring.

Jag minns detta spel från min barndom, men jag erinrar mig också, att det redan då förekom mig något väl oskuldsfullt. Man står i en vid cirkel och har en träflorett i handen med hvilken man fångar ringen och kastar den vidare till sin högra granne.

En mindre sportmässig, mindre engelsk lek, blottad på allt hvad täflan och eggelse heter, finnes i själva verket ej.

Men med hvilket lif och lust den går! Är det någon som tappar en ring, strax ljuder en skrattsalfva. Man ropar hallå till hvarandra, alldeles som i telefon. — Står inte där själva Højesteretsassessorn och kastar ringen till fru Fries-Trolle! Jo. Hon har inte fått någon träflorett utan använder sin promenadkäpp, hvilket är mycket lustigt.

Allt hvad english manners heter är totalt bortglömdt i ifvern.

Till slut blir det prisutdelning, och den korpulente försäkringsdirektören från Odense erhåller som uppmuntran en nejlika af en af damerna. För att visa sin förtjusning springer han omkring på fältet i skjortärmarna, gnäggande som en häst. Och de andra slå sig på knäna —!

Det är som han sluppit ur en tvångströja. Och genom den tunna engelska masken skinner den "lattermilde" danska folkfysionomien fram — ett smil som kan vara maliciöst nog men också barnagladt som ingens.

ROMERSKA KEJSARINNE- PORTRÄTT

FÖR IDUN AF
LEKTOR JOHAN
BERGMAN

LAND DE TUSENTALS porträtt af olika slag (statyer och byster i brons, i marmor och andra stenarter, målningar på trä, myntbilder, sigillstämplar, bilder i skurna ädelstenar o. s. v.) som vi äga i behåll från den på konstnärlig produktion rikaste af alla tidsåldrar, antiken, är det tyvärr endast ett fåtal, om hvilka forskningen med visshet kan säga, hvem bilden föreställer. De flesta äro ej signerade med namn. De ha vanligen föreställt personer, som på den plats, där bilden fanns, voro så kända, att intet namn behöfdes. Och när t. ex. på en staty eller byst undantagsvis en inskrift med namnet finnes anbragt, kan man till och med just för inskriftens skull, så underligt det låter, känna sig osäker, om bilden verkligen föreställer den angifna personen. I de

stora antikmuseerna äro ju först och främst dessa namnskrifter i regeln af modern dattum, och äfven de namn, som faktiskt härröra från antiken och äro lika gamla som bilden, ha ofta ristats på en tid, då den afbildades drag ej längre voro allmänt kända, t. ex. i sådana fall, då en antik kopist efterbildar en äldre berömd bild. Under sådana förhållanden ha misslag på person lätt kunna begås och sådana ha också i verkligheten icke så sällan konstaterats.

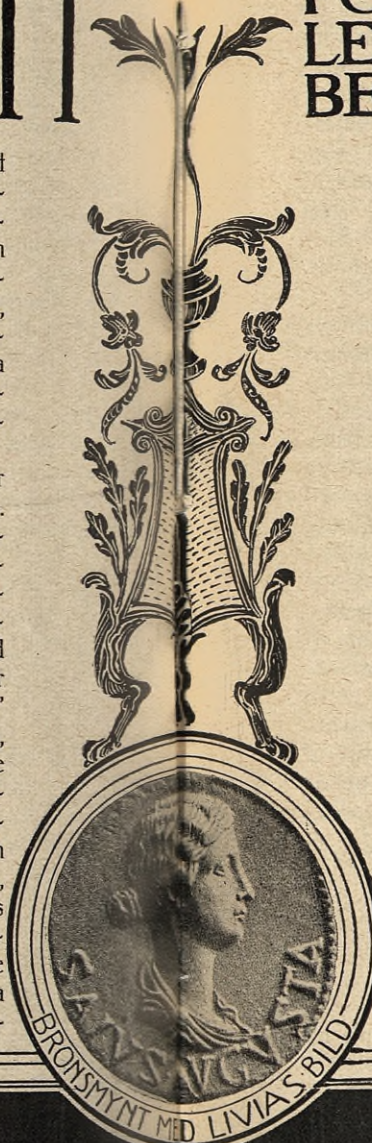
Men det finns en kategori af porträttbilder hvilka jämförelsevis lätt kunna identifieras. Det är de, som återfinnas på mynt eller andra likartade stämplor. "Hvem bild och öferskrift är detta?" säges ju Kristus ha frågat den, som visade honom ett i romerska riket på hans tid gängse mynt, med tillagd fråga, om man borde ge kejsaren skatt eller ej. Den kejsare, hvars "bild och öferskrift" på den tiden sågs på mynten, var Tiberius, Augustus styfson och närmaste efterträdare (14-37 e. Kr.). Många Tiberiusmynt äro bevarade till vår tid allstädes i Medelhafsländerna, och äfven i norra Europa; till och med i den svenska jorden ha de påträffats, ett vittnesbörd om den romerska handels vidsträckt utbredning. Bruket att på mynten framsälla härskarens bild hade romarne upplagit efter sedvänjan i de hellenistiska kungarikena i Ostern (Makedonien, Perga-

mon, seleukidernas rike, det Ptolemeiska Egypten), och samma sed fortlefver som bekant än i dag i de flesta monarkiska stater.

Genom de talrika myntbilderna veta vi därför hur nästan hvarenda romersk kejsare såg ut, och det är under sådana förhållanden i allmänhet icke så svårt att identifiera äfven de byster, statyer och andra bilder vi äga af det gamla Roms Cæsarer. Det är icke fullt lika lätt att känna igen kejsarinorna, men vi äga dock ganska många mynt, som föreviga dragen äfven af dem; därjämte finnas icke så få s. k. kaméer, gemmer och andra skurna stenar, där man vid sidan af en kejsares kända drag ser gemålens bild. Ett annat sätt, hvarpå några kejsarinneporträtt kunna benämnas, är det, då man funnit bilden såsom hufvudstaty i ett tempel, som genom sina inskrifter eller på annat sätt angifver sig såsom helgadt åt en viss kejsarinns dyrkan. Man visade, som bekant, kejsaren och hans gemål gudomlig dyrkan, särskildt efter deras död, men i vissa fall äfven under lifstiden. Någon gång har det hänt, att man funnit bilden i ruiner af en villa, som kunnat konstateras såsom tillhörig en kejsarinna, och att dess plats eller andra omständigheter gett vid handen att den föreställt husets härskarinna. Särskildt har det fallit inträffat, att en bild vid utgräfningen återfunnits så placerad

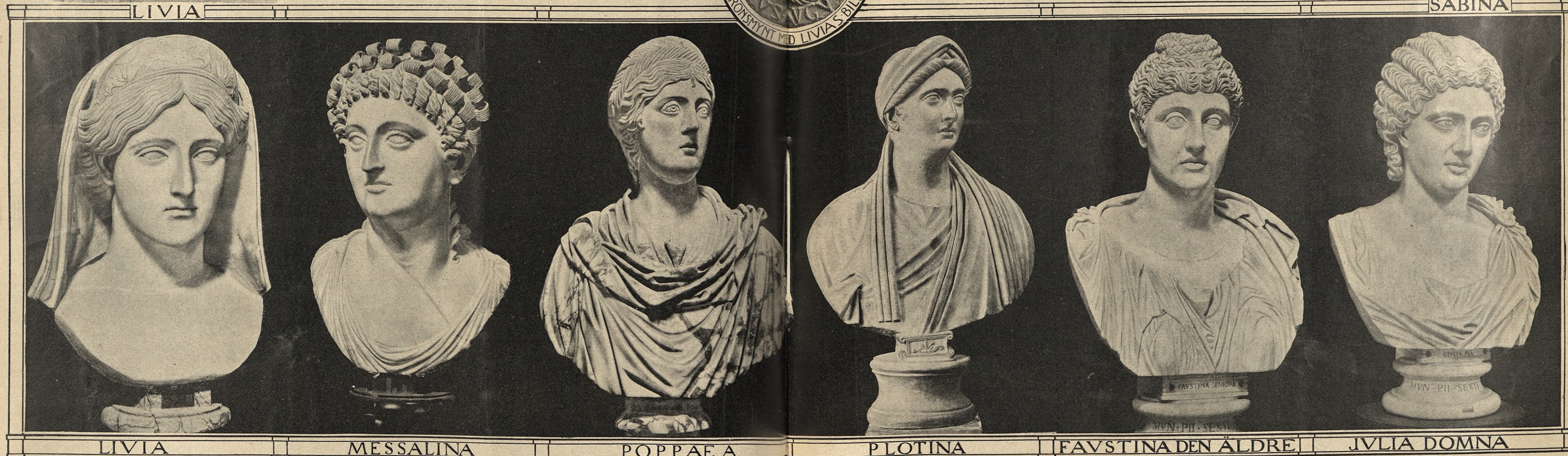
bredvid en kejsares bekanta bild, att man kan, åtminstone med största sannolikhet anläga, att den föreställer hans gemål.

Trots alla dessa möjligheter, hvarigenom just de romerska kejsarinorna och öfriga medlemmarna af kejsarfamiljerna lättare än andra kunna igenkännas bland det rika bildmaterialet från Cæsarens tidsålder, äro dock många ännu icke med visshet identifierade. Dit höra bl. a. Agrippinabilderna. En i flera exemplar bevarad staty i bekvämt sittande ställning är den s. k. Agrippina den äldre (Germanicus' gemål, den mest populära af julisk-klaudiska dynastiens furstinnor). Det enda man med verklig visshet kan säga om denna statys benämning är att den föreställer en förnäm romersk dam från kejsaridens första sekel, eller närmare bestämt (på grund af vissa modedetaljer i hårklädseln och vissa öfriga tekniska egenheter) ungefär från Tiberius', eventuell Caligulas regering, d. v. s. just från Agrippina den äldres tid. Man kan vidare, på grund af den omsländigheten, att så många repliker af denna staty existera, draga den sannolika slutsatsen, att den föreställer en mycket allmänt känd och populär personlighet. Men därifrån till det bestämda påståendet, att den just betecknar Agrippina, är ju ett långt steg. Något säkrare är en som Agrippina den yngre (Claudius' andra ge-

LIVIA

SABINA

LIVIA

MESSALINA

POPPAEA

PLOTINA

FAVSTINA DEN ÄLDRE

JVLIA DOMNA

mål och Neros moder) betecknad staty; man har här mynt till jämförelse, men Agripinas drag på dessa mynt äro så stiliserade och allmänt hållna, att det oaktdadt fullt säkra slutsatser knappast kunna dragas.

En kejsarinna, hvars markerade drag man däremot fullkomligt säkert känner och en af dem, hvilka återgifvits i ett synnerligen stort antal till eftervärlden bevarade bilder, är däremot Livia, Augustus' kloka gemål, denna "Odyssevs i kvinnokläder", som en antik skämtare på grund af hennes goda hufvud och förmåga att finna sig till rätta i alla situationer kallat henne.

Här återgifvas ett par af de många Livia-bilder, som finnas bevarade. Den ena, en byst i Vatikanen, härrör från hennes yngre år och ger en föreställning om hennes då så prisade skönhet. Den andra är från hennes medelålder och framställer henne med något stiliserade, gudinneliknande drag såsom offerande prästinna. Den förvaras i Neapels museum. Det bästa myntporträttet af Livia är det, som förekommer på ett bronsmynt af år 22 f. Kr.

Det bekanta yttrandet, att Cæsars hustru skall vara så fläckfri, att hon ej ens kan missfäntas, hvilket tillskrifves Julius Cæsar, gör i sanning ett tragikomiskt intryck, om man tänker sig det tillämpadt på de romerska kejsarinnorna. Ty raden af dessa högtstående damer erbjuder förvisso en underlig växling af de mest skiljakliga karaktärer: medan en och annan företer de högsta och ädlaste former af kvinnlig storhet, stå däremot andra till och med på degenerationens och brottslighetens lägsta trappsteg.

Den för sina brott så varryklade Messalina, förmäld med den gamle bortkomne Claudius, har man med ledning af myntbilder velat identifiera i en i Kapitolska museet i Rom befintlig, ganska vacker byst med särdeles stiliserad peruk och hårklädsel. Benämningen är dock icke fullt säker.

Denna unga, blodfulla, men degenererade kvinna var ej mer än 24 år gammal, när hon på våldsamt sätt fick gå ur tiden, men hon hade dock hunnit fylla den romerska skandalkronikan med flera blad än någon af hennes vare sig företräderskor eller efterföljerskor på den kejsarliga tronen. Och det vill icke säga litet, ty där ha suttit många perversitetens och de brottsliga anlagens offer. Messalina skildras af skalden Juvenalis och af flera andra antika författare såsom en kvinna med nästan uteslutande hetärintressen, och icke blott genom sin erotiska abnormitet utan kanske ännu mer genom omänsklig grymhet och den smutsigaste girighet väckte hon äfven i det dekadenta Rom, trots sin ungdom och skönhet, den största afsky och betraktades som en samskyldig demonnatur.

Det var för visso intet oblandadt nöje att vara förmäld med Claudius' efterträdare Nero. Sin ännu ej tjuguåriga första gemål Octavia, Claudius' och Messalinas dotter, hvars bana blef så kort, att historien måst skona hennes minne från fläckar, förvisade han till den ödsliga lilla ön Pandataria, redan förut flera gånger använd som förvisningsort för sådana damer af kejsarliga huset, hvilka af en eller annan anledning befunnos obekväma. Om Neros andra äktenskap yttrar den antike kejsarbiografen Suetonius (omkr. 120 e. Kr.) på sitt lakoniska språk följande, som man äfven af äldre källor finner i det väsenliga bekräftadt: "På tolfte dagen efter Octavias förskjutande förmälde sig Nero med Poppæa. Henne älskade han lidelsefullt. Dock sparkade han en afton i vredesmod ihjäl henne, när

han kom hem från en cirkuskappränning, då hon, som var hafvande och dessutom tillfälligt sjuk, gjorde honom förebräelser."

Plotina, Trajanus' gemål, hör till de få kejsarinnor, som skvallret någorlunda skona, och hvilkas eftermäle därför är så godt som uteslutande fördelaktigt, om man undantager att hennes ständiga gynnande af Hadrianus — det var företrädesvis genom hennes ingripande, som han blef Trajanus' efterträdare — gifvit anledning till en och annan obestyrkt indiskretion. Hon afled år 125 e. kr., och Hadrianus, som då var kejsare, hedrade på storartadt sätt hennes minne med resande af tempel och bildstoder. Vi äga också jämförelsevis många förträffliga och fullt säkra bilder kvar, som bära hennes icke egentligen vackra, men kloka och sympatiska drag.

En af de hårdast pröfvade kvinnor, som burit martyrskapet af en yttre glans utan inre lycka, var helt visst Sabina, Hadrianus omaka gemål. Hon var besläktad med Trajanus och betraktades af honom, som ju icke hade några egna barn, nästan som en dotter. Så länge han lefde, var hon också firad af alla och eftersökt af dem som vågade syfta så högt som till successionen efter Trajanus. Tack vare Plotinas gunst blef Hadrianus den lycklige. Men han förmälde sig med Sabina blott för att jämna sin egen väg till tronen, och så snart Trajanus var död, afkastade han fullständigt masken. Han icke blott försummade den unga makan utan visade henne öppet sitt förakt och tillät sin servila omgivning att följa exemplet. Den perverse Hadrianus var i själfva verket kvinnohatare och endast en man kunde fångsla honom med en varmare sympati. För hela världen kungjorde han ju ock sin kärlek i lifvet och sin dyrkande hyllning efter döden till den sköne ynglingen Antinous. Därtill kom måhända Sabinas enligt uppgift impulsiva och något häftiga lynne samt hennes olikartade intressen. Det verkar som en dubbel ironi, att just denna kejsarinna, hvars glädjelösa lif icke ens skandalkronikan kunnat utsmycka med några anmärkningsvärdare pikanterier, gått till eftervärlden i gestalten af Venus victrix, den segerande kärleks- och skönhetsgudinnan. Hofsmickret har framställt hennes bild i Afrodiets gestalt, men med porträttligt hufvud. Detta var ett lika vanligt som klumpigt sätt att smickra högtstående damer i den senare antiken. Museo Nazionale i Neapel har nästan kunnat fylla en hel sal med dylika statyer af kejsarinnor eller prinsessor framställda i den nakna eller genomskinligt draperade Afrodiets skepelse med deras egna ofta allt annat än Venusliknande porträtthufvuden. (Här återgifna Sabina-bild, som ju icke hör till de obehagligaste, förvaras emellertid i Vatikanen.)

Hafva Trajanus' och Hadrianus' gemåler gått till eftervärlden relativt oberörda af förtälet, så ha däremot de båda Faustina, af hvilka den äldre var förmäld med Antoninus Pius (137—161), den yngre med Marcus Aurelius (161—180), så mycket mindre skonats. Lika utmärkta som de loford äro, med hvilka historien hugfäst dessa båda stora Cæsarsers minne, lika ofördelaktigt är deras gemålars rykte. Faustina den äldre fick visserligen, äfven hon, efter döden gudomlig dyrkan, och ännu i dag prunkar vid forum i Rom en ståtlig inskrift till hennes ära, ristad ofvan de ännu kvarstående frontkolonnerna till det Antoninus och Faustinas tempel, som en smickrande senat lät uppföra. Men i lifvet var hon ingalunda något mönster, och hennes dotter ärfde i förökadt mått hennes ända till abnor-

mitet gränsande lättsinne. Denna senare har ofta jämförts med Messalina, med hvilken hon delade smaken för stovväxta alleter och råa gladiatorer, men hon är dock sin äldre motbild, vida öfverlägsen i mänsklighet och hon var lika slösande gifmild som Messalina var simpelt girig. Det torde också varit dessa hennes verkligt ädla drag, som föranledde hennes gemål, den vise människokännaren och filosofiske tänkaren, att prisa gudarnas gunst, som gifvit honom en så god och förträfflig maka — ord, som förskaffat de berömda "själfbetraktelsernas" författare många ironiska anmärkningar.

Den sista monumentala kejsarinnegestalten — konsthistoriskt sedt — är den, som återger de nobla och intelligenta dragen af Julia Domna, Septimius Severus' från Syrien bördiga gemål, en af de mest filosofiskt och estetiskt intresserade kvinnor, den senare antiken känner.

Detta äfven tekniskt väl utförda mejselverk visar, att ännu i den antika konstens elfte stund dess gudagnista ej var slocknad. Men därefter börjar den konstnärliga dekadansen att inträda med en fruktansvärd hast. De bilder, som sedan presteras, utvärda ingen jämförelse vare sig med denna eller med någon af de föregående här återgifna, och när de barbarborna skulptörerna vid en Diocletianus' eller en Constantinus', för att icke tala om en Teodosius' hof skulle åt eftervärlden bevara dragen af sin samlids betydande eller eljes namnkunniga personligheter, så verka deras ofta med borren i stället för mejseln klumpigt utförda lockar, liksom hela deras otympligt formade anletsdrag och gestalter, ungefär som barns eller dårars omedvetna karikatyrer af ett stort förflutet.

"Haf förbarmande med krymplingen!"

UNDER DENNA RUBRIK HADE VI I Idun n:r 24 införd en anmaning till våra ärade läsare om penningbidrag till en stackars lam yngling i Ludvika socken för inköp af en mekanisk korgstol medels hvilken det blefve honom möjligt att förflytta sig omkring ute i det fria. Vår vädjan hörsammades också med stor beredvillighet i det att tills nu något öfver 400 kronor influtit till redaktionen, hvilka pengar f. n. stå insatta i en härvarande bankinrättning för krymplingens räkning.

Vi ha nämligen funnit det bäst att för tillfället handla så, emedan saken förändrats sedan insamlingens början. Fadern till den sjuke gossen afled plötsligt för någon tid sedan, lämnande efter sig en familj af änka och 8 barn i djupaste örnod. Skulle krymplingen komma med de öfriga syskonen in på fattigstugan, vore det fara värdt att han ej finge använda sin stol, och enligt läkares utsago behöfver han f. ö. omhändertagas af en vårdanstalt för vanföra, där han kan få lära sig ett yrke, för så vidt hans vanföret och hans genom sjukdom och svält till det yttersta utmärklade kropp ej lägga hinder i vägen för hans utveckling. Vi ha därför satt oss i förbindelse med en af de bästa vanförestalter vårt land äger, nämligen Vanföreskolan här i Stockholm, hvars föreståndarinna godhetsfullt lofvat göra allt hvad på henne ankommer för att ynglingen skall vinna inträde där. Nu befinner han sig i Loka, där han erhållit en friplats, och efter Loka-vistelsen är det meningen att han skall föras till hufvudstaden för att undersökas af Vanföreskolans läkare och eventuellt infagas.

Af dessa skäl finna de ärade bidragsgifvarne att vi för tillfället ej kunna lämna någon slutredovisning eller meddela hur pengarne användts. Men den skall komma så snart skolan gifvit sitt utlåtande om den sjuke. Vi vilja naturligtvis se till att de insamlade medlen, för hvilka vi på förhand å ynglingens vägnar bringa de varmhjärtade gifvarne ett innerligt tack, på bästa sätt komma honom tillgodo vare sig i form af en mekanisk sjukstol eller som bidrag till hans vistelse vid skolan.

RED. AF IDUN.

Fem små resebref.

V. Lissabon och Cintra.

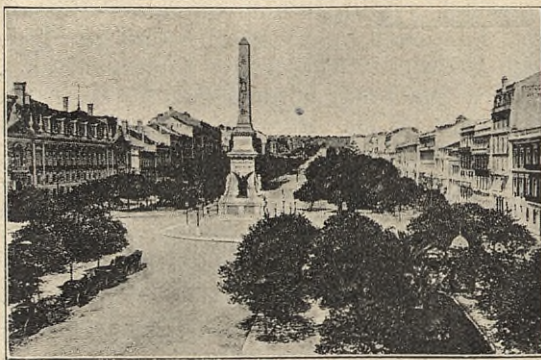
ÄR KAPTEN, SOM ÄR EN STOR spjufver, hade inbillat oss, att det hvitkimrande klostret på Cape Vincents udde var ett nunnekloster, och min vän Joel och jag, som ännu gingo med hufvudet fullt af tusen och en natts syner, läto våra näsdukar fladdra för att bringa de fromma damerna en hälsning och oss själva en omväxling. Men kanske inte näsdukar ingå i nunnedräkten, för det ändamålet åtminstone, ty vår hälsning blef obesvarad, eller hade republikan förvandlat klostersistrarna till sjuksystor, såvida det nu inte rent af är ett munkkloster. I stället vände vi nu våra tankar till Lissabon, som vi hoppades nå innan kvällen. Det var emellertid skrifvet i stjärnorna eller rättare i dimman, att vi skulle få tillbringa ännu en natt på sjön, en sådan där treflig natt med anghvislan till sällskap.

Men det blef ändtligen morgon. Dimmorna rullade ihop sig som väldiga fönstervaddar och blefvo hängande halfvägs upp på Cape de Rocas mångtandade klippkedja. Vi styrde inåt Tejomynningen, och efterhand doko Lissabons kullar fram i glittrande morgonsol. Dess stolta basilikor lyfte sig som höfdingar med breda skuldror öfver småfolket af hvita, gröna, ljusblå eller med brokiga fajansplattor klädda hus. Tungt lastade båtar med starkt akterstagade master gledo för spända segel öfver den vida naturliga hamn, som floden bildar en half mil före sitt utlopp, liksom den drog sig för att lämna sin varma bädd och kasta sig i den kalla oceanen.

Där vi stodo lutade öfver lästängen och fröjdade våra ögon åt den vackra synen, var det svårt att föreställa sig, att Lissabon för knappt mer än 150 år sedan förstördes af den fruktansvärdaste jordbäfning, som ännu visar människorna, hur kläna byggherrar de äro. De röda och gröna nationalflaggorna fladdrade så muntert för morgonbris, som om inget kungligt blod behöft flyta för deras skull, och de lyste från hvarenda masttopp, ty alla voro väl angelägna om att visa, att de voro goda republikaner.

Det ligger nära till hands att göra vissa jämförelser mellan Stockholm och Portugals hufvudstad. De äro ungefär lika stora, ligga på kuperad mark och spegla sin färging i vatten. Men Lissabon kan ej uppvisa vare sig byggnader eller gator, som kunna jämföras med Stockholms. Dess "Gyllene gata" med sina butiker kan knappast nämnas samma vecka som Drottninggatan, och den flanerande publik, som fyller trottoarerna vid middagstid, är hvarken så elegant eller storsladsmedveten som Sluregatans. Men typerna äro intressanta och omväxlande, och allt som oftast påminnes man genom underligt färgade småbarn och svarta barnsköterskor om att Portugal har kolonier, där man inte är så noga.

Stockholm har väl en fiskhall, tänker jag, äfven om ej turister hitta dit, men den i Lissabon är en sevärdhet, ty här om någonstans lär man sig begripa hvad som menas med "en ful fisk". Förmodligen ätas de, eftersom de utbjudas, men två meter långa hajar och rockor stora som matbord mände endast tilltala bombkastare. Småvuxna, platta fiskarjantor tränga sig ogeneradt genom den stimmande mängden med korgar som jättehallar elegant balanserade på hufvudet, och man får se sig för, så att man inte får en smekning af en fiskstjärt i ansiktet. Däremot är det en fest för öga och gom att långsamt drifva från stånd till stånd i den jättelika

Avenida da Libarado, Lissabon.

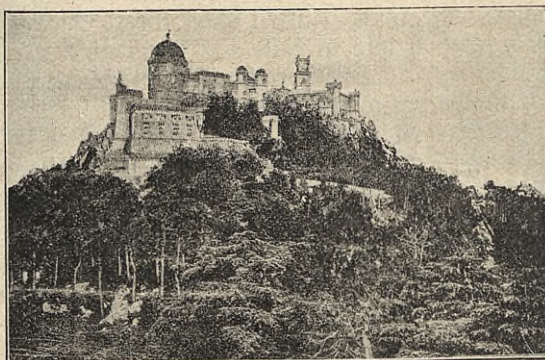
frukthallen mellan berg af äpplen och saftiga päron, rodnande persikor och stinna plommon och äta drufvor kilovis till 16 öre kilot, friska, daggstänkta, ur en behändig spänkorg köpt på stället. Man bara önskar man vore sin egen son, så att man kunde stoppa i sig lika lättsinnigt som han.

Vid hörnet af Avenidan, där striden mellan republikanerna och trupperna stod, ligger ett mycket besökt kafé. Vi hade slagit oss ner där för att vid en kopp kaffe på turistens vis begapa folkvimlet utanför. I de väldiga speglar, som bildade ena långväggen, upptäckte vi så tre runda svarta hål, från hvilka oregelbundna sprickor spredde sig i glaset. Inunder hade man målat i hvitt: minne af den 5 oktober 1910. Kanske en och annan af de gäster, som nu där så sorglöst njöto af sin lemonad, hade varit med om att afsända de kulor, som nu voro en utmärkt reklam för lokalen.

En van resenär har sagt: Att komma till Lissabon utan att besöka Cintra är som att vara i Rom utan att se påfven.

Cintra är ett litet paradisi, ett drömslott, som jag skulle befalla lampans ande flytta hem till mitt eget land och ställa vid Sundets strand, om jag för en stund finge låna Aladdins lampa. Från den imponanta hufvudstationen kryper tåget långsamt som en dagmask in i ett svart hål. I detta efterblifna land äro vagnarna ej upplysta. Ändtligen kommer det fram igen i dagsljuset utanför staden. Öfver oss lyfter sig på jättehvalf en akvedukt, byggd före den stora jordbäfningen, och leder än i dag dricksvattnet in till hufvudstaden. Förbi vinplanteringar, där portvinet ännu slumrar i sina drufvor, förbi brunsvadda fält, strödda med lustiga små väderkvarnar af sten, förbi ljunghedar och barrträdgrupper sliga vi alltjämt uppåt, tills tåget stannar vid stationen Cintra. En elektrisk spårvagn kilar upp med oss till den lilla staden, som har ett kungligt slott, som vi anse oss kunna afstå från att beundra, och ett trefligt engelskt hotell, där vi hoppas kunna göra oss förstådda.

Det enda Portugal har kvar från stormaktstiden är dess storstilade myntsystem. Mitt ekonomiska samvete svindlade, när jag efter lunchen på något slags inveckladt språk gjorde upp med en droskkusk om att köra

Palacio da Pena, Cintra.

oss upp till Palacio da Pena för fyratusen reis. Men då jag vid ett hastigt öferslag till min förljusning fann, att jag kunde anse mig för miljonär i reis, slogo vi till. Om priset låter svindlande, så var färden det i verkligheten. Utmed stupande afgrunder slingrade sig vägen, skyddad af en murad barriär, i sicksack upp mot bergskedjans 2,000 fot höga topp. Djupt inunder oss långt borta bröto sig hvita bränningar mot stranden. Innanför utbredde sig ett småkulligt bördigt landskap som en upprullad karta i djupet. Och närmast intill dök ögat ner i topparna af jättetallar. Öfver oss stego klipporna tvärbranta, där ljunghedar höllo sig ängsligt fast i skrefvorna och knotiga trädrötter klamrade sig om klippstyckena. Men högt öfver dem, uppklifven på ryggen af berget, sticker borgen rätt in i himlens blå, för våra ögon stor som en leksaksfästning med tinnar och torn. Det är endast med yttersta fara för att trilla ur vagnen, som vi kunna böja oss nog långt tillbaka, så att vi kunna se den. "Vi komma aldrig dit upp," säga vi till hvarandra, när vi lifta på våra små hästar och vår tjocke portugis på kuskbocken. Ju längre vi åkte eller till omväxling gingo i denna underbart härliga luft, ren, mild, mjuk, fylld af barrlukt och blomdoft, dess mer blef det oss likgiltigt, om vi kommo fram, ty det var en färd i paradiset lustgård. Men vi kommo verkligen dit. Mellan yppiga blomsteranläggningar svängde vagnen in under ett skumt porthvalf, vi skyntade väldiga sträfpelare, klädda med murgröna, och djupa nischer, där stenen svarnat af fukt och mörker. Vi voro framme vid Palacio da Pena.

Den portugisiska kungafamiljen hade två slott i Lissabon, af hvilka det ena ej hunnit bli färdigt och nu kanske aldrig blir. Cintra var dess sommarslott. Det har gamla anor. Från denna höjd spejade kung Manuel den store efter Vasco da Gama, som han sändt ut att söka efter sagolandet Indien, och han var själf den förste att upptäcka det efterlängtrade seglet i fjärran. På en klippspets i stenöknen står den store sjöfararens staty, liksom vore han på väg att för sin härskare aflägga rapport om sin vägsamma färd.

Mellan själfva borgsidan och en kreneleerad yttermur kan man gå rundt borgen och låta blicken hissande sjunka i djupet. Det inre af slottet står orubbadt kvar, sådant det beboddes af den kungliga familjen. Oberoende af hvad man för öfrigt tänker och vet om kungar af Portugal kan man ej värja sig för den tragik, som hvilar öfver en fördrifven konungs borg. I det lilla slottskapellet tyckte man sig ännu kunna se, hvar den lille kungen med det stora namnet, hvars far och bror man mördat, knäböjt i ångest inför madonnan, fastän helt säkert mången turist passat på att trycka sina knän mot den sammetskudde, som täckte bönpallen.

Från rum till rum fördes vi omkring af en galonerad vaktmästare, som älskvärdt förklarade allting på portugisiska, hvaraf vi icke förstodo ett ord. Med undantag af audienssalen verkade slottet invändigt rätt enkelt, nästan borgerligt. På borden kvarlägo böcker och tidskrifter, som sist legalt framme och lästs. Bland andra lade jag märke till Strand Magazine för aug. 1910, stämpladt Manuel. Två månader senare var han landsflyktig.

I svindlande fart rullade vi utför samma väg vi kommit, tysta och tankfulla, ty vi hade nu endast Biskayaviken och Nordsjön kvar af färden, och den sollysta Södern skulle snart vara ett minne blott, ett förloradt kungarike.

HAMED.

Åskådningsundervisning.

Skiss af EINAR NORLÉN.

EMIRAMIS — ELLER SEMIRAMISSE, som notarien kallade henne — hade hvit silkespäls, ljusröd nos och skära öron, som fingo en mörkare skiftning, när hon blef varm och behaglig. Hon var graciös, liten och smidig, lättfull och behagsjuk, som en kel-katt skall vara — sade notarien. Dessutom hade hon den egenheten, att när hon satt, höll hon ena framfoten lätt och kokett upplyftad, och när hon gäspade, satte hon hufvudet rakt i vädret, hvilket ju också var en egenhet.

Elsie var mörk som en söderns blondin — sade notarien — med smala, högt hvälfda ögonbryn öfver ett par ögon, som visst inte voro gröna utom ibland och kunde mörkna till ett rent otroligt djup, så att det var riktigt svårt att se botten. Ja, och så hade hon en hvit grekisk panna med flera små nätta tankar bakom, en rak grekisk näsa och en mun som en svensk nyponros. Graciös var hon, liten och smidig, lättfull och behagsjuk, som en Evas dotter skall vara — sade notarien. Men hon hade inga egenheter, ty det klär inte en kvinna, och Elsie visste, hvad som klädde.

Semiramis låg som ett litet surrande nys-tan på divanen och spann, och då och då glimtade hon begärligt åt kanariefågeln, som sjöng och väsnades i sin bur. Elsie satt hopkrupen i soffhörnet, lagom begrafd i de stora mjuka kuddarna, och betraktade notarien med förtrytsam och klädsam otålighet. Men notarien betraktade den lugna sommarblå himlen, där de skimmerhvita skyarna slumrade under den stora solens vingar, ty det var det enda han såg genom fönstret. Ansträngde han sig, kunde han väl också ana hela den långa tysta gatan nedanför, där söndagsklädda människor med sediga steg och demonstrativa psalmböcker vandrade till sina respektiva tempel, medan tidningspojkar gingo omkring som levande sabbatsbrott. Men notarien ansträngde sig inte, och, herregud, solskenet föll ju så innerligen fromt och stillsamt in genom rummet, det var söndagsförmiddag, och då skall man ju vara from och lat.

— Jag är så gudomligt slö, länkade notarien, att jag inte ens orkar vara spydig mot den unga damen. Något som annars brukar vara mig ett ogement nöje, ett högst be-tänkligt symptom, hm. Högt sade han:

— Egentligen är det ett mycket förståndigt bud, det där om att helga hvilodagen.

— Ni är förfärligt kvick, sade Elsie, men det finns ingenting billigare än att skämta med heliga ting.

— Jag skämtar inte, sade notarien lugnt. I vår jäktande och nervösa tid, som det brukar stå i tidningarna, behöfver vi sådana här stunder af intensiv lättja. Nutidsmänniska har glömt bort konsten att slöa, det är därför de blir så fort utslitna.

— O, sade Elsie, då är det ju stor tur för er att ni är så faslig omodern!

— Jag skulle önska jag vore det lika mycket som somliga, sade notarien och tittade i taket. Elsie stramade till:

— Jag förstår inte alls, hvad ni menar!

Notarien förstod.

— Har ni länkt på, hvarför katter äro så sällsynt seglifvade? undvek han. Därför att de äro så sällsynt lata! Sannerligen är det inte en syn för — gudinnor att se en katt borra hufvudet i magen, vända ryggen åt allting och so fva, so fva, så att det är som hörde man själfva sömnen so fva med! Se på det älskliga lilla odjuret där borta till

exempel. Världar och tallriker — för att nu tala med fru Lenngren — må gå i grus och spillror... Semiramisse so fver, so fver...

Men Semiramis hörde s-ljuden i sitt namn och lysrade till. Reste på sig, sköt ryggen i krum, vållustigt småfrysande, sträckte sig, mjukt bågnande på framtassarna, och plirade sömnigt ogillande mot notarien: Hvad i fridens namn är det egentligen du vill mig? Hennes gulgröna ögon blefvo mandelformiga med pupillen som ett smalt svart streck.

Elsie brast i skrafft. — Tji! sade hon på skadeglad stockholmsslang.

Notarien var smått förargad, och när han märkte det, blef han verkligt förargad.

— Rätt har jag i alla fall, vidhöll han bister-t. Och jag har den äran förespå er en lång lefnad.

Elsie tog blixtnabbt in skrafftet och förskansade sig bakom en avaktande köld. Bestämndt försökte han göra sig kvick nu igen.

— Jo, därför att ni har den där afunds-värda meditativa förmågan, fortfor notarien obarmhärtigt. Just nu roar det mig att tro på den så kallade preexistensen: förut-till- varon...

— Å, för all del, ni behöfver inte öfver-sätta!

— Nå, och i så fall är jag mol säker på att ni någon gång i en föregående form af till- varo — kanske lika förtjusande som er nu- varande, kanske inte — varit en den allra mest förtjusande Semiramisse.

— Tackar så mycket!

— "Åh för all del..." Ser ni, notarien satte sig tillrätta med en liten suck och populär- docerade vidare: Ser ni, det finns något, som heter lifsfromhet. Nu har somligt folk styllat upp ordet, det har kommit att betyda någonting alldeles extra själsfint — för schöngeistar och högdjur. Ingenting som ligger för vår röst alltså, hvarken er eller min... nej, försök inte. Men man kan mycket väl ta det litet mindre seriöst, wenn man sich nicht geniert, och hvarför skulle man göra det? Som Dostojevski t. ex. i hans "Idioten", min älsklingsbok — nota- rien betonade försålligt.

Elsie nappade:

— Naturligtvis er älsklingsbok!

— Jag väntade mig det — tack! Eh bien, han definierar det ungefär som den sköna konsten att ge sig hän åt tillvaron, oförbe- hållsamt, utan skrupler och omständigheter, bara ta emot och låta sig nöja för resten. Det är fromhet. Men alla sprattlande försök att komma utom sig själf, "lefva för ett mål", och hvad det heter allt — det är högfärd och synd. Nåja, Vår Herre står emot de hög- modiga, men de ödmjuka gifver han sin nåd. Se på liljorna på marken, de så intet, de skörda intet, det skulle inte klä dem, och klädda bli de i alla fall — så att inte ens Salomo och så vidare. Och se på Semira- misse, hon är frommare ändå, hon, det är därför hon får ett så långt lif. En lilja är trots allt som en längtan, någonting af ska- pelsens suckan skulle man kanske kunna säga — man kan säga allt! Men Semira- misse... ingen i lifvet skall förmå mig att tro, att hon inte är fullt och fromt nöjd med sin tillvaro. Det kan hända, att hon i un- dermedvetna stunder längtar tillbaka till sina förfäder i djungelsnåren, ja, sannerligen ser jag inte just nu en glimt af vilddjuret i hen- nes falska ögon...

Semiramis hade spetat längst upp på divanen och stod och spände klorna i tyget, så att det raspade om det, under det hon med grymt intresse följde kanariefågeln rörelser.

Elsie reste sig häftigt och tog Semiramis upp i famnen.

— Stackars min lilla misse, inte är du nå- got vilddjur intel kelade hon och försökte smeka Semiramis öfver ryggen. Men Se- miramis var inte upplagd för sådant, krång- lade och halkade ner på golfvet. Där stod hon och riste på hufvudet, förtretad och obe- slutsam. Så tog hon sitt parti och var med ett skutt uppe på det lilla fönsterbordet bredvid buren.

— Otäcka katt! sade Elsie. Och ni — det är just snygga saker ni pratar! Som om det skulle vara synd att ha ett mål för sitt lif! Jag föraktar alla människor, som inte har det. Notarien såg road ut.

— Törs jag fråga, hvad ni har för ett mål för ert lif, Elsie? sade han stillsamt.

— Ni är oförskämd! sade Elsie.

— Där ser ni, ni vet inte, hvad ni skall svara. Och det lif ni nu för: toaletter, nöjen, flirt — bra alltihop, förtjusande... för er! För mig skulle det inte räcka till, notarien bröstade sig fariseiskt. Men det är just det afundsvärda hos er, lilla Semiramisse, att ni verkligen le fver i allt det där, helt och fullt, och har ett godt samvetes vittnesbörd ofvanpå alltsammans. Och det är därför ni är så oemotståndlig. Det är just det omo- derna hos er, som jag dyrkar — ack, jo! Det är inte en tid för Semiramissar nu, och det börjar bli ondt om dem. Kvinnorna ha fått en annan typ, resligare kanske, stoltare kan- ske. Men ack, det drömmande Nichts-thun, som skänker en kvinna denna aningsfulla hängifvenhet, denna mjuka smidighet, detta betagande lätta sinne — det är ingen tid för sådant. Jag dyrkar er, så som jag dyrkar en antik kamé... hvilket för resten inte är så underligt, när jag följer er profils linjer.

Elsie såg stort på honom. Hennes ögon hade blifvit alldeles svarta, och det darrade ett underligt drag kring munnen.

— Är ni så säker på, ni, att jag är så... så ofantligt lycklig med "allt det där", som ni säger, sade hon lågt och bittert.

— Bergsäker! sade notarien raskt. Men han såg förbryllad ut.

— Jaja, fortsatte han hastigt, det vill säga, när inte jaktinstinkten vaknar hos er — som hos Semiramisse. Hon är intet vilddjur, sa ni. Nå se här — hon kan åtminstone leka det.

Notarien gick fram till buren och öppnade dörren. Ett flaxande, ett pip — där låg Semi- ramis som ett knyte spända senor och klor med kanariefågeln mellan länderna.

Elsie rusade fram, men notarien hann före och ryckte fågeln loss.

— Det lönar till ingenting, sade han skam- set till Elsie, den är redan slut. Men hur kunde det gå till...?

— Ni odjur där! snyffade Elsie och kas- tade sig framstupa i soffkuddarna.

Notarien såg hjälplöst på den spensliga flickkroppen, som skakade under gråten.

— Nu tar hon mig, länkade han, som Semi- ramis tog kanariefågeln. Men i delsamma skämdes han djupt och grundligt. Han lade armen om hennes hals under det ljusa nack- burret och sade ångerfullt och ömt:

— Ja, jag är ett odjur. Men det är därför att jag älskar dig, som jag säger så mycket styggt. Jag menar det inte, och det vet du, Säg, älskade, det vet du...?

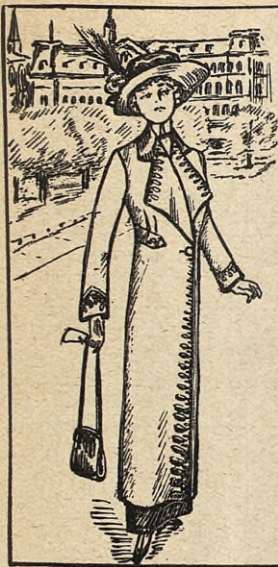
Snyftningarna upphörde så småningom, och Elsie låg där tyst och orörlig. Notarien rödde sig inte heller.

— Ja, kom det till slut, skyggt och begraf- vet långt nere i kuddarna. — Ja.

Då tryckte han henne hårdt till sig och sade — det lät som slufet på en lång tanke:

— Och nu har du ett mål: vårt hem.

Och Semiramis spann och kanariefågeln var död, och söndagsolskenet föll fromt in genom rummet.

OMSÖRSFULLASTE ARBETE.
STILFULLA MODELLER.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Haf alltid hemma **GYLLENHAMMARS** patenterade Hafregryn och Hafremjöl, som utmärka sig för den största hållbarhet. Obs! Den hygieniska förpackningen! Hälso-samma!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 27 JULI—2 AUG. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka och ägggröda med blomkål; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa à la Bismarck; kräftor; hammelsadel med grönsaker; hallon med vispad gräde.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg samt potatis; kaffe eller te. Middag: Grilljerat buljongskött med stufvade sockerärter; blåbärskrämm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall hammelsadel med potatisbullar och pressgurka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morotpuré med ostkrutong; ugnstekta gädda med pressad potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Lindström med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade spritärter; mannagrynspudding med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ansjovisfiléer à la Kristian; ägg; kaffe eller te. Middag: Marinerade oxrullader med potatis; saftkräm med mjölk.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; inkokt makrill med skarpas och kokt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa; fläskpannkaka.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stufning af bondbönor och skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkotletter med potatis; filbunke.

RECEPT:

Ägggröda med blomkål (f. 6 pers.). 1 litet blomkålshufvud, 1 lit. vatten, 1/2 msk. salt.
Äggstanning: 6 ägg, 4 del kokande mjölk.
Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).
Beredning: Blomkålen rensas och får ligga i ättiksbländadt vatten omkr. 1 tim. Den påsättes i kokande, saltadt vatten och får koka tills den är mjuk, då den upptages, får afrinna på sikt och fördelas i små bitar.
Till äggstanningen vispas äggen väl och den kokande mjölken tillsättes under vispning. Smöret smältes i en kastrull, äggblandningen hälls i och kokas i vattenbad under rörning. När den är till hälften stannad, nedröres blomkålen försiktigt och ägggrödan får koka färdig. Den upplägges på varmt fat, garneras med persilja och serveras som ensam rätt eller till stekt kött, stekt fisk, bräckt skinka eller korf.

Soppa à la Bismarck (f. 6 pers.). 1/2 lit. mörk buljong, 15 gr. mondamin, salt, cayenne, 1/2 del. scherry eller mader, 1 burk sparrisknopp (1/4 lit.), queneller af hönsfärs.
Beredning: Buljongen får koka upp, afredes med mondaminjöllet, utrördt i 2 msk. kallt vatten, och får koka under rörning 5 min. Soppa afsmakas med kryddorna och vinet. Sparrisknoppen, som upphettas i vattenbad, och quenellerna läggs i soppkålen, och soppa hälls öfver. Serveras mycket varm.

Stufvade sockerärter (f. 6 pers.). 2 lit. stora, vackra sockerärter, 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).
Sås: 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 4—1/2 del. ärtspad, 1 msk. finhackad persilja.
Beredning: Ärtorna rensas, sköljas väl och får rinna af på duk. De påsätts i kokande vatten, tillsatt med salt och socker, och får koka, tills de äro mjuka, då spadet fransilas och tillvaratages. Smör och mjöl fräses 2 min., ärtspadet spådes på, och såsen får koka 5 min., ärtorna och persiljan läggs och stufningen afsmakas.

Blåbärskrämm (f. 6 pers.). 1 lit. färska eller 1/2 lit. inkokta blåbär, 1 1/2 —2 del. krossocker, 8 del. vatten, 1 msk. mondaminjöl (15 gr.), 1 msk. potatismjöl.

Beredning: Blåbären rensas, sköljas i silfat och får afrinna. Socker och vatten kokas till en tunn, klar lag, blåbären läggs och får koka, tills de börja falla sönder. De båda mjölsorterna utröres med 1 del. kallt vatten, och afredningen nedröres sakt i krämen, som ej bör koka, emedan den då lätt blir klimpig. Krämen får därefter koka 5 min. under rörning. Upphålls i kompottskål, sköljd med ljumt vatten, och beströds med strösocker för att ej bilda skinn. Serveras med mjölk eller gräde. Om så önskas, kunna bären silas ifrån och endast saften användas. Då tillsättes med fördel 1 tsk. godt smör, som gör att krämen ej blir seg.
Användas inkokta blåbär, behöfva de endast få ett uppkok i sockerlagen.

Ugnstekta gädda (f. 6 pers.). 1 gädda på 1 1/2 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 ägg, 2 msk. stötta skorpor, 80 gr. smör, 3 del. kokande buljong, 1/2 del. hvitt vin.
Beredning: Gäddan fjällas och rensas, hufvudet får sitta kvar men befrias från gälarna. Den ingnides med saltet och får ligga 1 tim., hvarefter den torkas väl, doppas i det uppvispade ägget, beströds med stötta skorpor. En långpanna smörjes med hälften af det kalla smöret på så stor fläck som fisken upptar. Fisken lägges i med ryggen upp och sidorna utvikta och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå den; hälften af buljongen och vinet tillsätts och pannan sättes in i varm ugn. Fisken får steka omkr. 1/2 tim., under det den ofta öses öfver och spådes med resten af vinet och buljongen. Serveras med champinjonsås och potatis.
— Om så önskas, kan gäddan skäras i filéer, och hufvudet, ryggen samt skinet skäras bort (på detta kokas då buljong att spåda fisken med), hvarefter fisken stekes på samma sätt. Stekt gädda kan äfven serveras med äppelmos.

Gäddan kan äfven rökas i ugnen, särskild rökplåt finnes nu i handeln.

Ansjovisfiléer à la Kristian (f. 6 pers.). 9 st. ansjovis, 1 msk. god matolja, 1—2 tsk. ättika eller 1 msk. hackad gräslök.
Beredning: Ansjovisen bör vara af bästa sort, ej skinn och benfri. Den flås, tagas ur, fläkes midt itu, benet tages bort och hvarje filé skäres i tre bitar. Ansjovisen lägges i en saladiär, oljan och ättikan hälls öfver och sist öfverströds den hackade gräslöken. Serveras till ägg eller till smörgåsbordet.

Marinerade oxrullader (f. 6 pers.). 1 kg. benfritt innanlår, 1 hg. späck, 1 msk. fint hackad lök, 1 msk. finhackad persilja, 2 tsk. ansjovissås.
Marinad: 2 msk. ättika, 2 msk. matolja, 1 msk. hvitt vin eller mader, 1 tsk. salt (5 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. ansjovissås.
Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 6 del. buljong eller vatten, 2 msk. rödt eller hvitt vin.
Beredning: Köttet, som bör hafva hängt tills det är mörkt, torkas med en duk urviden i hett vatten, skäres i 12 skivfor, hvilka bultas väl, läggs på ett fat, öfvergjutas med marinaden och får ligga 1 tim., hvarefter de vändas en gång. Till marinaden blandas alla ingredienserna väl och tillsätts, om så önskas med 1/2 msk. finhackad lök. — Späcket skäres i 12 strimlor, som rullas i en blandning af löken, persiljan, och ansjovissåsen. Köttskifvorna inklappas i en duk, och på hvar och en lägges en skräckstrimla, hvarefter köttskifvorna rullas ihop hårdt och ombindas med fint segelgarn eller fästas ihop med tandpetare. En stekpanna upphettas, smöret brynes däri, ruladerna läggs och brynas vackert rundt om, hvarefter de läggs i en varm järkastrull. Mjöllet fräses med smöret i stekpannan, den kokande buljongen eller vattnet jämte vinet spådes på, och såsen får ett godt uppkok samt hälls öfver ruladerna. Dessa få därefter sakt koka med tätt slutet lock, tills de äro mör, eller omkr. 2—2 1/2 tim. De läggs upp på varm karott, såsen afsmakas och hälls öfver. Serveras med pressad potatis eller potatispuré.

Stufning af bondbönor och skinka (f. 6 pers.). 1 lit. sprit. bondbönor, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 del. bönspad, 3 del. mjölk, 3 hg. rökt skinka, salt, socker, hvitpeppar, 2 msk. finhackad persilja.
Beredning: Groddarna borttagas; äro bönorna mycket utväxta, skalas de äfven. Vattnet kokas upp med saltet, bönorna läggs i och får koka, tills de blifva mjuka. De upphållas i durkslag och spadet tillvaratages. Smör och mjöl fräses 2 min., bönspadet och mjölken spådes på och afredningen får koka 5 min. Skinkan, skuren i färingar, läggs och stufningen får ett uppkok. Den afsmakas med kryddorna samt den fint hackade persiljan och serveras som frukosträtt.

HUFVUDVILKORET

för

en affärs framgång

är en **kraftig, ändamålsenlig** och **systematisk annonsering** i sådana publikationer, hos hvilka man har den största utsikten att träffa

den rätta publiken.

Genom annonsering i **IDUN** komma hrr annonser i kontakt med **den stora bildade och köpstarka allmänheten öfver hela landet.**

Förfrågningar besvaras beredvilligt af

IDUNS ANNONSKONTOR,
STOCKHOLM.

Stadion, Nobless

fin Smörkex.

AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
Kungl. Hofleverantör.

Obs.!

VARUMÄRKET

“FYRTORNETS”

Svenska

Sardiner i finaste

Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

ARI-MAN

Vid emaljmalning af husgerådssaker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukar m. m., bör alltid den bästa emalj-färgen användas. Ingen kan i hållbarhet och brilliant utseende mäta sig med **China-lack.**

Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Coos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Använd intet annat afföringsmedel än Vasens Laxermarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Konservapparater, Burkar, Syltkrukar, Glas, Porslin, Lampor m. m.

Billigast hos Svenska Glas- & Porslinsmagasinet, 4 Östermalmstorg, Sthlm. Illustr. prisurant mot 10-öres porto.

Väfskedar, Solf, Skyttlar, Spännare för hemslöjd.

John A. Thulin & Co Väfskedsfabrik, NORRKÖPING. Riks 670.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

Världsberömda.

SINGER C-O

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

En sparsam HUSMODER

använder alltid **Bäcksin's Amerikanska Jästpulver**

Tillverkas af **OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG.**

Rikhaltiga variationer. Begär prisk. **Tidaholms Bruk, Tidaholm.** Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 30, STOCKHOLM.

Annonsera i Idun!

Nya Sätt-

böcker från **Albert Bonniers** förlag:

- 56 sätt att tillaga **Rabarber.** 50 öre.
- 65 sätt att använda **Gurkor.** 50 öre.
- 139 sätt att tillaga **Grönsaker.** 60 öre.
- 121 sätt att tillaga **Överlevor.** 60 öre.
- 123 sätt att baka **Kakor.** 70 öre.
- 110 sätt att baka **Kaffebröd.** 75 öre.
- 116 sätt att **konservera Bär, Frukt, Grönsaker.** 75 öre.

Schweizer's Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre metern, **Sammet** fill klädningar och blusar. **Plysch** fill jaketter och kåpor. Såväl som **blusar** och **rober** med äkta **Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Begär alltid Vantar & Strumpor Lejon MÄRKET! BÄSTA KVALITET!

SVAR
 Å den senast införda serien frågor följde här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värfsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. Intresserad, hvar den innehavaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbetäckande.
 N:r 151. Min dotter har ägt en liten hvit hund. Den stora dag, då denna erhöi namn, kallades den Mizi. Vi tyckte det lät så piggt, så skärt och hvitt.
 — »Lucka». Så är namnet på en liten rar svart hynda, som äges af en bekant till mig. Gif er hund detta.

FORTJUSNING
 Alla väcker vår smärtsamma smärta smärta af kontinentens nyheter i
SIDEN.
 Med en stor profkollaktion af de mest häskta, eleganta mönstrade!
GRATIS
 De stora profkollaktion af de mest häskta, eleganta mönstrade!
 BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
 NÄR NÄRSTADEN 24 STOCKHOLM.
 Tel. 1140 Rik. Tel. 1735

Undersök noga
 varje skokrämsort, jämför dem med VIKING, välj därefter den bästa. Jämför Vikingkrämens djupa, smeffria glans med andra sorters maffa, klubbiga; iakttag uppmärksam de olika sorternas inflytande på lädret, hela skalan ned, från den naturliga smidighet och elasticitet, som Vikingkrämen förlämnar lädret, till den hårda, spröda, harisbelagda och sönderspruckna ruin av läder, som de sämre skokrämerna lämna. Välj därefter.
 Efterse vid inköp namnet "VIKING" å etiketten så att äkta vara erhålles.
Industri-Aktiebolaget VIKING, Örebro.

namn så kanske den blir lika tillgifven, trofast, klok och förständig, som namnen.
 Ebon.
 N:r 152. Det enda jag kan tänka mig är, att ni vänder er till något af 25-öresförlagen, som skulle kunna anförtro er att stympa någon stor utländsk roman, hvilken sedan utges som 25-öresbok i ett omfång, som är en fjärdedel eller sjättedel af det ursprungliga. Men arbetet är otacksamt och betalar sig rätt illa. Kan ni inte finna på något annat än översättning att slå er på?
 — Ni får höra efter hos de olika tidningarna och samtidigt visa prof på er översättningsskicklighet. En tanke faller mig dessutom in. Annonsera i lokala tidningar i olika städers tidningar att ni verkställer översättningar af betyg, handlingar etc. samt uppsätter annonser, förfrågningsbref, ansökningar etc. såväl på svenska som å de språk ni behärskar. Detta skulle vara till stor nytta icke blott för er, utan för en hel del andra och kunna hjälpa åtskilliga i deras bryderi samt göra att sådana ledsamheter förebyggas som att originalbetyg på utländska språk förkomma.
 Ebon.
 N:r 153. I »Svenska skolor och utbildningsanstalter», utgifven af O. W. Hjærtstätt, Kristinehamn, får ni önskad upplysningar. Tant Beth.
 — Nej, inte fullständiga dagskurser. Hur kan ni tro något sådant. Bed er bror att iakttaga orden: »Festina lente», det är att skynda lagom. Han bör lugnt och konsekvent gå genom graderna. Låt honom köpa Almanack för ungdom, där det står om alla utbildningskurser. Privatlektioner blir dels för dyrt, dels får ni inte de betyg som ni får om ni går genom graderna vid en teknisk skola.
 Ebon.
 N:r 154. Från Fagernes reser ni samma afton ni framkommit med Valdresbanan från Kristiania till Heggens pensionat ett stycke upp mot Jotunheimen. Det är ett förtjusande ställe.
 K.
 N:r 155. En släkting till mig blef botad för höfeber genom en sexveckorskur vid Mössebergs badanstalt.
 Tant Beth.
 N:r 156. Till svar å eder förfrågan kan meddelas, att i Sverige finnes för närvarande omkring 25 stats- och landstings- eller stadsunderstödda skolor (internat) för bildbara sinnesslöa barn. Dessa äro: Skolan för sinnesslöa barn i Stockholm (adr. Slagsta, Botkyrka), Stockholms läns anstalt för sinnesslöa (adr. Väsbj), Södermanlands läns anst. (Strängnäs), Uppsala läns anst. (Rickoberga, Uppsala), Västmanlands läns anst. (Sofielund, Strömsholm), Örebro läns anst. (Askersund), Värmlands läns anst. (Karlstad), Kopparbergs läns anst.

(Falun), Östergötlands läns anst. (Söderköping), Norrköpings skola för sinnesslöa barn (internat), (Norrköping), Västergötlands läns anst. (Johannesberg, Mariestad), Bohusläns anst. (Stretered, Mölnådal), Fräken Bengta Hanssons anst. (Göteborg), Hallands läns anst. (Heberg), Malmöhus läns anst. (Lund), Kristianstads läns anst. (Hessleholm), Blekinge-Gottlands läns anst. (Karlskrona), Smålands sinnesslöanstalt (Eksjö) för de 3 småländska länen, Gäfveborgs läns anst. (Bollnäs), Västernorrlands läns anst. (Sollefteå), Västerbottens läns anst. (Baccken, Umeå), Norrbottens läns anst. (Råneå), privata anstalten »Caroline von Vegesacks minne» (Karlstad, Södertälje).
 För fallandesjuka sinnesslöa barn finnas 2 anstalter: Margaretahemmet i närheten af Stockholm och Vilhelmsro vid Vilhelmsro anhaltstation strax intill Jönköping.
 Alder för intagning å anstalterna är 6-12 år, då statsbidrag erhålles. Sändes elev efter 12-årsaldern till skola erhålles ej sådant. Men förbinder sig mälsman att betala hvad statsbidraget utgår med erhålles naturligtvis plats för elev, för så vidt förutsättningar finnas.
 Ur såväl ekonomisk som undervisningssynpunkt är allt skäl ej dröja med sinnesslös inskrifning vid skola. Formulär till ansökningshandlingar (frejd- och läkarbetyg etc.) erhålles genom föreståndarinnan å respektiva anstalter.
 Arsafriften, som betalas halfårs- eller kvartalsvis, är 50, 100, 250 eller 300 kr., allt efter mälsmans förmögenhetsvillkor, för undervisning, vivre och beklädnad.
 Å det privata skolhemmet Karlslund, Södertälje, är arsafriften dock betydligt större, varierande mellan 600-1,000 kr. Å Vilhelmsro anstalt kan också s. k. privatplats erhållas mot större ersättning än för »vanlig» plats.
 Privatpersoner ha visst rättighet att mottaga sinnesslöa i sina hem, men med de merendels goda lärarkrafter och undervisningsmateriel som finnes å våra sinnesslöskolor är klokast vända sig till dessa och därigenom använda sig af de fördelar som finnas för sinnesslöa. För elever som deltagit i undervisning vid sinnesslöskola 8 å 10 år finnes en del arbetshem för så vidt mälsman ej har andra planer.
 Tidning för sinnesslöverksamheten finnes gemensamt för de 3 skandinaviska länderna. Den heter: Nyt Tidsskrift för Abnormväsenet omfattande Aandsvage-, Blinde- och Vanføre-Sagen i Norden. Prenumeration sker å posten.
 Om »Skogsbo» tillskrifver föreståndarinnan för någon af de ofvannämnda anstalterna kan nog årsberättelse, gemensamt för samtliga anstalter, erhållas.
 Intresserad.
 N:r 157. Sådana kurser annonseras dagligdags just nu, icke minst i Idun. Sök och finn annonserna. Ebon.
 — Hemslöjdsföreningen i Malmö brukar anordna kurser i växtfärgning. Ingen eller billig afgift. Tiden lög- eller eftersommaren. Kurserna hållas på olika platser i länet.
 Tant Beth.
 N:r 158. Gjutjärnsgrityorna kunna mycket väl omemaljerats ehuru man nog helst bör köpa nya i utbyte. Aktiebolaget Ankarströms Bruk, Ankarström, äro tillverkare af prima emaljerade kokkärl och åtager detta bruk sig jämväl omemaljering till en jämförelsevis ringa kostnad.
 Olga.
 N:r 159. De flesta doktorinnor och öfverstinnor etc. hålla nog på sin titel och om ni vill vara strängt konventionell bör ni naturligtvis skriva »fru doktorinna». Men det är oegentligt med detta feminiserande af titlarna. Om man vill skilja två fruor Jonson från hvarandra är det riktigare att säga fru doktor J. och fru öfverste J. Så småningom komma nog fruarna att inse att de äro för goda att förgylla upp sig med lånta titlar.
 K.
 N:r 160. Sök att komma in som elev vid någon af de enskilda bankernas filialkontor. Det är säkraste vägen.
 Tant Beth.
 — Posten skiljes nu på flera håll från järnvägen och inrättas där små poststationsföreståndarplatser, till hvilka platser blott fordras någon praktisk öfning, ej postelevexamen.
 Fru Eva.
 — Bankplatser äro ej så lätta att få. De bortingas s. a. s. Därför får man skaffa sig relationer, rekommendationer och bekanta. Och så skulle man läsa tidningsannonser. Inte tror ni att man hux flux får en bankplats för det att man sätter in en fattig annons. Bankplatser växa inte på träd. De skola bli lediga först. Mitt råd är att ni skall flitigt studera annonserna i alla de tidningar där annonser förekomma. Tag hvad plats ni kan få. Det är alltid en merit att ha ett godt betyg från en plats. Kan inte handelsinstitutet förhjälpas till plats. Det brukas så.
 Ebon.
 N:r 161. Nej, det går inte utan elementarbildning. Men har ni gått genom så mycket som ni nämner, så är ni ju kompetent att söka en hel del platser, som dagligdags annonseras, inte minst i Idun, just i er bransch. Studera annonserna och hugg raskt in med ett svar, skrivet trefligt, kort, korrekt och så att det observeras bland det hundratals medsökare, som ni kommer att få.
 Ebon.
 N:r 162. För Röda korsare finnes stipendium. Vänd er för öfrigt till Fredrika Bremerförbundet, Stockholm.
 Tant Beth.
 N:r 163. Kom till undertecknad så rekreaera vi våra trötta nerver tillsammans i denna härliga natur med

GOSSBYXOR
 finnas på lager i två kvaliteter, nämligen:
slätstickade medeltjocka och resårstickade tjocka,
 båda sorterna af prima marinblått 4-trådigt engelskt garn.

Längd i cm. cirka	35	40	45	50	55	60	65	
Pris	släta	2.20	2.40	2.65	3.—	3.25	3.60	4.35
	resår	2.70	3.10	3.50	3.90	4.40	5.20	—

Längdmått tagas i sidan!

GOSSBLUSAR.

Längd i cm. cirka	43	48	54	60	65	70
Slätstickade af prima marinblått 4-trådigt engelskt garn	2.80	3.15	3.90	4.40	4.80	5.45
	Resårstickad, präktig kval., marinblå med randig krage	3.40	3.90	4.45	5.15	5.70

Längdmått tagas från axelns midt!

Se i öfrigt priskuranten!
NYA TRIKAFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
 Etablerad 1891,
BRYGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

fjäll och skogsluft. Fotvandringar äro ju nyttiga, enkelt landtlif, oberoende af »dem som tröttna». I det husliga repartiserar vi, 15 kr. hvar pr månad ungefär. Välkommen! »Gladlynt lärarinna», Mangen, Vitsand.
 N:r 164. Skånsk äggkaka: 1/2 lit. mjölk (god), 4 å 5 ägg, 1 msk. socker, 1 tsk. salt, 2 å 3 msk. hvete-mjöl. Vispas väl. Slås på smordt »pannejärn» och medan kakan stelnar, stickes i den med en knif till botten, så att den tunna smeten rinner ned. Vändes upp på ett lock, stekfat e. d. Järnet smörjes ånyo, och kakan brynes på andra sidan. Läkrare blir den med flera ägg och mindre mjöl.
 Tant Beth.
 N:r 165. Lär bokbinderi- eller urmakeriyrket.
 — Är ni artistisk, blif fleuriste, eljes t. ex. sticka på maskin.
 Fru Eva.
 N:r 166. Om »mångårig prenumerant» köper Rudolf Abelins bok »Trädgården inom huss» skall ni få säkra beskrifning på det ni önskar. Boken kostar kr. 2:50 och är en utmärkt ledning för dem, som vilja hafva vackra växter i boningsrum.
 Anna H—m.

N:r 167. Har delvis gjort samma erfarenhet som ni vid växtinsamling. Svenska Medicinalväxtföreningen adr. Stockholm Va. har ju tagit saken om hand. Kanske ni kunde ha fördel af att vända er till den. Arbetet är ur fosterländsk synpunkt behjertansvärdt.
 Tant Beth.
 (Forts.)

BREFLÅDA
 REDAKTIONENS BREFLÅDA:
 Thron e. Detta grofva klander af tjänsttelckorna verkar osympatiskt och bidrar helt visst inte till att uppmuntra de bildade flickorna att ge sig in i yrket.
 E. G—a. Alltför banalt.
 EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
 »Hösten 1913». Potevik. 2:50 pr gång. Likvid i postanvisning.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,
 Drottninggat. 4, Stockholm,
 Afdelningskontor: Götgatan 31,
 Depositionsräkning **4 1/2 %**.
 Kapitalräkning **4 1/2 %**.
 Sparkasseräkning **4 %**.

ILIP HOLMQUIST'S
 Handelsinstitut, Göteborg.
 300-400 elever årl. 15-20 akademiskt och praktiskt bild. lärare.
 Begär värt 40-sid. ill. program.
ÖRNÄMSTA SPRÅKINSTITUT.

Lugna dej, pojke!
 Det går på ett par minuter

när man har en
husqvarna
Symaskin.
 Förmånliga afbetalningsvillkor.

Specialaffär för **SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER** m. m. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
 9 Kommandörsgatan 9.
Snöhvitt tvätt på några minuter. Endast 1/10 af förut erforderligt arbete. Kläderna hålla dubbelt så länge. Bruksanvisning gratis och franko. Kölnelagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Läs detta:
 Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill ni erhålla snabb och säker hjälp
mot Engelska sjukan och Barnförlamning,
 så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbyter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, siem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig sllemmet på strupen kallas det struma. Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg.**
HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.

ANNONSR skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

GUVERNANT önskas den 1 sept. för 11-årig flicka till III kl. element. o. en gosse, lydbörjare. Bör vara frisk och ej under 20 år samt undervisa i musik. Goda rek. fordras. Svar med foto till Fru S. Mark, Lagmansholms egendom, Lagmansholm.

LÄRARINNA, van att undervisa i vanliga skolämnen och språk, önskas i stilla prästhus för en flicka, 14 år, och en gosse, 10 år. Ansökan, åtföljd af betyg och rek. samt foto och uppgift om löneanspråk, torde före den 31 juli sändas till kyrkoherde C. A. Lönnérblad, Berghem.

EN ENKEL, anspråkslös flicka, som är något kunnig i matlagning och är villig att utan jungfru hjälpa husmodern att sköta hemmet i allt, får plats i aug. i enkelt godt hem på landet. Lön 15 kr. pr månad. Svar med foto till »Familjemedlem A.» Iduns exp. f. v. b.

EN BARNKÄR, pålitlig och kunnig barnsköterska sökes för fyra barn i åldern 6 år till 3 månader af disponentfamilj i Småland. Ansökningar m. löneanspråk, åtföljda af betygsskrifter och rek. mottagas till märke »M. K. Pålitlig», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

I FAMILJ på landet önskas lärarinna, frisk och gladlynt, att undervisa 2-me barn i ålder 8 och 10 år. Den sökande bör ha genomgått 8-klassigt läroverk eller realskola samt småskolelärarinneseminarium. Undervisning i musik önskvärd. Svar med foto till J. L., Björkvik p. r.

BILDAD DAM erhåller genast förmånlig plats i trefligt hem att handleda en 2 års flicka samt vara frun till sällskap och hjälp. Musikalisk och språkkunnig äger företräde. Svar med ref., foto och löneanspr. till disponent Carl Enckell, Helsingfors, Finland.

EN SNALL och ordentlig flicka, som vill åtaga sig att sköta ett 9 mån. barn samt vara behjälplig med inom hemmet förefallande göromål, erhåller god plats i liten familj i Stockholm. Svar med betyg, rek. o. löneanspr. till Fru Carin Söderström, Nynäshamn.

LÄKARHEM, närheten af Sthlm, får undervisningsvan, helst musikalisk lärarinna plats att läsa 2 klassens kurser med en flicka. Vid. Nya Inack. Byrn, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

JUNGFRU, kunnig i matlagning, erhåller plats i god familj. Upplysningar lämnas per Rikst. Lidingsg. 109. Brevsvar torde adr. till Fru G. Wide-man, Kyrkviken, Lidingsg. Villastad per Stockholm.

ELEMENTARBILDAD, frisk och gladlynt flicka med små pretentioner å nojen o. dyl. får den 1:sta okt. plats i fam. (3 pers.) å bruk i Angermansland. Sökande skall åtaga sig att öfvervaka och delvis deltaga i hushållsgöromålen (2 jungfrur finnas) samt vid tillfällen då frun är borta ha tillsyn öfver baby. Svar med foto, lönepr., rek. och öfriga upplysn. till »H. W.», Iduns exp. f. v. b.

UNG, hurtig, anspråkslös och barnkär elementarbildad flicka erh. plats nu till läsa för att undervisa 2-me flickor i vanl. skolämnen 1:sta och 3:die kl. kurser, handarb., sång och musik. Den som ej är musikalisk eller äger sångröst gör sig ej besvär. Betygsskrifter, foto, lönepr., och om möjligt ref. sändes under adr. »Hösten 1913», Växiö p. r.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk guvernant önskas från 1 sept. i bättre tjänstemannahem å gods vid Kalmarsund, att undervisa 3 flickor, 9 till 12 år. Lön 200 kr. Svar med foto och rek. till »I. N.», Iduns exp. f. v. b.

FÖR BILDAD FLICKA, kunnig i vanlig matlagning och villig att utan hjälp sköta ett litet hem för yngre änkefrun, finnes plats i Stockholm den 1 oktober 1913. Musikalisk äger företräde. Svar med foto till »Hemfrunda», Nynäshamn p. r.

ELEMENTARBILDAD och musikalisk lärarinna får god plats i bildad familj å landet. Vagge egendom, Ottebol.

FÖRETAGSERSKA för systerier som tillverkar hufvudsakligen tapiserivaror erhåller plats den 15 sept. Uppgift å ålder, lönepr., samt betyg och rek. torde insändas märkt »Systerier 1913», Iduns exp.

EN BÄTTRE FLICKA, fullständigt hemma i matlagning, kan få plats som kokerska i 4 personers hushåll, där jungfru finnes. Svar till »Läkarsfamilj», Norrköping 2 p. r.

ELEMENTARBILDAD FLICKA kan få plats i familj att deltaga i alla förekommande sysslor. Svar med rek., foto, uppgift om ålder och löneanspråk till Rådman Charpentier, Lund.

BILDAD FLICKA erhåller plats att läsa med en 7-årig flicka, samt undervisa i musik. Bör äfven vara villig deltaga i lättare hushålls sysslor. Svar med ref., foto och lönepr. till »1 Sept.», Snällposten, Lund.

ENKEL, BILDAD FLICKA, som tillsammans med husmodern är villig sköta göromålen inom hemmet, erhåller plats den 1:ste sept. Kunighet i enkel matlagning och sömnad fordras. Hjälp till grofsysslor. Svar med foto och rek. till »Liten familj», Göteborg p. r.

LÄRARINNA, ej för ung, kompetent att undervisa 2-me flickor (12-15), får plats 1 sept. i stilla hem på landet i mellersta Sverige. Vidare genom brev till märket »Lärarinna» under adr. adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, önskas till den 1:sta sept. för 3 barn, 2 flickor IV kl. och 1 gosse, I kl. Betygsskrifter, lönepr. och foto torde sändas till Stola Egendom, Lidköping.

FÖR EN HUSHALLERSKA, kunnig med matlagning och i ett hem förekommande sysslor samt villig att deltaga i alla hemmets göromål är plats ledig hos yngre landbrukare från 1:sta augusti. Svar med betyg och helst åtföljd af foto sändes J. Bakke, Skadene, Häbygd st.

SOM EN KOMMUNSJUKSKÖTERSKA snarast kommer att anställas inom socknen med uppgift att bestrida sjukvården vid kommunens ålderdomshem, f. n. ett tjugotal understödsstugor och för öfrigt i privata hem, när tiden så medgiver, samt att verkställa förekommande desinficering, uppmanas huggade sökande till platsen att till undertecknad före 1:sta sept. ingifva ansökningar, åtföljda af kompetenshandlingar och löneanspråk. Foto torde bifogas.

Björkären den 19 juli 1913. KOMMUNALNÄMNDENS ORDF. LÄRARINNA, undervisningsvan, helst seminariebildad eller studentska, får plats till hösten i godt hem i lifligt trakt i Västergötland att undervisa 3 barn i ålder 9, 11 och 13 år i vanliga skolämnen och språk. Lön 400 kr. Svar med betygsskrift, rek. och foto till »Fru S.», Sollebrunn.

HUSHALLSFROKEN, fullt kompetent i enkel god mat/hållning samt bakning, ägande ett jämnt godt humör, får plats nu genast eller senast 1 november, att såsom medlem af familjen förestå mindre landthushåll i Jämtland där husmor finnes. Svar jämte betygsskrift, foto och löneanspråk emotes under adr. »S. S. S.», Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLSFROKEN kunnig i finare matlagning, bakning m. m. erhåller plats i mindre familj den 15 aug. Svar med pret., rek. samt foto till »A. O.», Arboga p. r.

BÄTTRE LANDTFLICKA, kunnig i finare och enklare matlagning får god plats i liten landbrukarefam. inst. aug. Svar med rek., foto och löneanspråk till »Familjemedlem», Linköping p. r.

Lärarinna, kompetent att undervisa uti 1:sta, 2:dra och 3:die klassens vanliga skolämnen samt tyska, erhåller plats vid höstterminens början uti enkelt hem invid Angermanslunden. Lön 250 kr. och fritt vivre. Svar med foto och betygsskrift till »A. L.», Kojäviken.

Elever i Gobelinväpnad emottagas hos Amelie Fjæstad, Racksta, Arvika.

Svensk hushållerska, fullt kunnig i enklare matlagning med någon kännedom i tyska språket önskas nu genast att sköta hemmet för tvenne yngre svenska affärsmän i Riga, Ryssland. Lön cirka 35 kr. i mån. Endast den, som kan förete förestålliga betyg och ref., torde göra sig besvär. Närmare meddelar Arbetsföredlingen, Linköping.

PLATSSÖKANDE

UNG BÄTTRE FLICKA söker till hösten plats, mot fritt vivre, i familj där tillfälle gifves deltaga i alla hushålls göromål hufvudsakligen matlagning. Svar till »E. S.», Winninga p. r.

KVINNLIG GYMNASTIKDIRÖKTÖR, behärskande franska och engelska språken, önskar plats som sjuk- eller friskgymnast på institut eller sanatorium. Svar till »Gymnastikdirektör», Töckfors (Värmland).

FLICKA, som genomgått 8 kl. läroverk, önskar till hösten plats att läsa med mindre barn. (Ej musik och franska. Svar till »M. N.», Boxholm p. r.

UTEXAM. kvinnlig sjukgymnast önskar plats nu genast på klinik eller hos priv. person. Tacksam för svar till »21 år», Iduns exp.

ENKEL anspråkslös flicka, kunnig i sömnad, matlagning, bakning, konservering, önskar i aug. plats som hushållsfroken i bättre hem på landet. Betyg och rek. från föregående plats. Snart svar till »Familjemedlem», Abbetorp.

FLICKA med goda betyg önskar plats i familj såsom hjälp med konstväfnad, sömnad, samt konstslöjd, är äfven villig undervisa om så önskas. Svar till »29 år», Iduns exp. f. v. b. SOM LÄRARINNA för mindre barn eller som sällskap, event. å resa, önskar ung flicka plats i sept. Genomgått 8-klassigt läroverk och idkat språkstudier uti utlandet. Svar till »G. W.», Iduns exp.

Önskar Ni

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas å Skinn- & Läderbalsam Nobless, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2: 10.

F. AHLGREN'S TEKN. FABRIK, GEFLE. Grundad 1885.

21-ÅRIG FLICKA af god familj i landsortstad önskar å herrgård eller annat bättre hem på landet lära hushåll mot moderat inackorderingspris; har genomgått högre flickläroverk och därefter under 4 år deltagit i förefallande göromål i hemmet. Svar till »A. N.», Iduns exp., Stockholm.

UNG DANSK FLICKA, från ett bättre förnöget hem, har vistats i Frankrike en längre tid, önskar inackorderung i ett fint bildadt hem där ungdom finnes, för att sätta sig in i svenska förhållande. Svar med prisuppgift, ref. etc. till »Editha», Iduns exp. f. v. b.

EN KRISTLIGT SINNAD, bildad dam eller herre kan få ett godt hem i stilla prästhem på landet vid berömd badort nära stad mot tillig inackorderung. Svar till »F. K.», Stockholm, I p. r.

PA LANDEEGENDOM vid havet önskas kamrat till 11-årig dotter, att läsa tredje klassens kurs för seminariebildad lärarinna. Godt hem och god omvårdnad. Svar till Fru A. Kruse, Göholm, Listerby.

INACKORDERUNG kan erhållas i bild. fam. där ungdom finnes. Ref. lämnas och önskas. Badrum, el. ljus. Förstkl. hus. Fru Tyra Dillner, Hornsg. 4 III, Sthlm.

VERKLIGT GOD INACKORDERUNG erbjudes ungdom (fr. slutet af aug.) hos prostinnan J. Persson, f. Unger, Regeringsg. 66, 1 tr., Stockholm. De bästa ref. finnas. Adr. till 15 aug. Karlskoga, Värmland.

I OFFICERSFAMILJ erh. flicka inackorderung i höst. Centralt läge, soligt rum, Svar »Officersfamilj», Stockholm, Pappershandel Tégnerg. 18.

MASSÖS, som behöver stilhet och vederkvickelse i vacker, hälsosam bygd, omgifven af sjö, kan få helinackorderung i prästgård mot att gifva en timmes massage hvarje dag. Vänersås pr Lilleskog d. 14 juli 1913. G. SÄRNER.

I TREFLIGT HEM i Stockholms omedelbar närhet mottages som helårsin. 2 äldre, bildade damer med egna möbl. Kärleksfull vård och tillsyn om så fordras. Goda rek. Svar märkt: »Angenämt hemlif», Iduns exp., Sthlm.

PA VACKER EGENDOM, förtört Berlin, finna unga flickor godt hem i bild. tysk fam., frun svenska. Eft. önsk. underv. i tyska, musik, matl., slöjd och konstväfnad. Bästa sv. ref. Neue Ziegelei Königswusterhausen. Fru Zesch.

UNG bildad flicka önskar inackorderung i treflig familj för att lära hushåll. Svar till »22 år», Kalmars p. r.

I MORS STÄLLE önskar bild., barnkär flicka bli för några föräldralösa smättingar och erbjuder dem ett godt hem med kärleksfullaste vård och uppfostran. Friskt läge vid skog och sjö i Småland. Pris efter öfverenskommenhet. Ref.: Friherrinnan Lagerfelt, Linnég. 81, Stockholm, och Doktorinnan Heibel, Kristianstad. Svar till »Barnväns», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Evangeliskt prästhus

i omedelbar närhet af universitets-staden Göttingen erbjuder damer och herrar, som vilja förkofra sig i tyska språket, angenäm och god inackorderung. Pastor Held, Wende bei Göttingen (Provinzen Hannover). Ingeniör H. P. son-Weding, Kristianstad, lämnar gärna närmare upplysningar.

Tvåne flickor

med vårdad uppfostran önska plats som hushålls- och barnfröknar. Gärna i utlandet under svensk matmoder. Svar till »Kindergarten», Ystads Annonbyrå, Ystad.

Ung dam,

nyligen hemkommen från Amerika, önskar i höst plats på större gods att handhava silfver, linne m. m. Behärskar fullständigt engelska språket. Svar till »Svensk-amerikanska», Nora p. r.

till Edra skor något verkligt förstklassigt putsmedel? - Köp då Ahlgrens Skinn- & Läderbalsam "Nobless"

i tuber à 35 öre. Tillverkas i följande färger: svart, brun, gul och hvit. Obs. den praktiska förpackningen.

Linneutstyrslar

till hemgifter köpas fördelaktigast hos A. C. Cronquist & Son, Malmö.

Ni behöver detta!

Om Ni är svag, om Ni lider af uttänjda ådror, kraftnedsättning eller af annan svaghet, så kan Ni uppnå snabb och fullständig hjälp genom att bära »Ajax» batteriet i samband med här visade bihang.

Detta batteri har botat många, äfven de svåraste fall. Det bringar en kraftig ström af elektriskt lif direkt till de försvagade organen, som stärkas och stimuleras genom dess upplifvande inflytande.

»Ajax» är ett sjäfladdadt kroppsbatteri, som bäres då man hvilar. Det skall uppbygga Eder vitalitet och styrka samt göra en man af Eder i alla afseenden.

Ni använder batteriet i Edert hem tills ni blifvit botad. Det kan icke förfela, om det blott gifves ett ordentligt försök på sätt bruksanvisningen föreskrifver.

EN STOR BOK GRATIS. Besök oss eller skriv efter vår 80-sid. bok, som förklarar vår behandlingsmetod. Boken är illustrerad, samt innehåller många intressanta saker, värda att studeras af alla. Om Ni ej kan besöka oss, så klipp ut kupongen och sänd den till oss genast. Alla förfrågningar besvaras afgiftsfritt.

Svenska Elektriska Institutet, Afdeln. 15, Hamngat. 24, 1 tr., Stockholm.

Namn: Adress: (Blank lines for name and address)

Advertisement for M. Zadiqs Tvätt-pulver, featuring a woman's image and text: M. Zadiqs Tvätt-pulver med Violdof Kom ihåg! M. Zadiqs Tvätt-pulver med Violdof Framtidens tvättmedel Garanterat utan klor M. Zadiqs Malmö Kem.-Tekn. Fabriker

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER
Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgiftvande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Odögatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet. Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.** Nästa läsår börjar den 12 sept. Begär prospekt!

Vid **Professor Unmans Institut** börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i **massage och sjukgymnastik.** Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm. **BARNMORSKAN,** fröken Ester Beckman, adr. Skara, åtager sig efter öfverenskomelse praktik i familjer. Ref. på begäran.

Mélanogéne, Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i **Franska Parfymmagasinet,** Kungl. Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

ROYAL WINDSOR Det berömda härstärkande vattnet. Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alltför stög försäljning samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Besvärande hårväxt borttages bäst genom **Mc Millan & Arthurs, London, EPILATOIRE.** Depôt hos A. W. NORDING, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

Mot grått hår. Enda fullt tillförlitliga oskadliga medel som återgifver hår och skägg dess ursprungliga färg. Pris 5.50 + porto. Endast i **Fanny Gellins Parfymmagasin,** 6 Malmörgsg., Sthlm. Kungl. hof.

Crème de Cholepalmine, utmärkt antiseptiskt hudmedel, säljes i tuber à 30 öre hos **Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande** m. fl. samt à **Apoteken.**

Crème Aspasia bleker på 4 nätter hals, armar och byst. Pris 5 kr. till landsorten mot postförskott. Försändes diskret. Bruksanvisning medföljer. **Maria Enquist, Exam. sjukgymn. Institut för skönhetsvård.** Biblioteksg. 6-8, Stockholm. Tel. Allm. 226 62. Riks Norr 390.

Annonsera i Idun!

VINOLIA
Tvålar, Parfymier och Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med **Vinolia Crème** visar sig genast dess läkande och svalkande egenskaper.

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Rodenstamska Skolan, Hudiksvall. Husmoderskurs: Matlagning (enklare och finare), bakning, korfberedning, konservering, dukning, servering, födoämneslära, väfnad och slöjd. **1-månadskurs** i konservering efter moderna principer. Börja 20 aug. **Seminariekurs** för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi och slöjd. Börjar 20 jan. 1914. Prospekt på begäran.

Husmodersskolan i Karlstad. Den 18 augusti börjar konserveringskursen och pågår 1 vecka, omfattande inläggning af bär, frukt o. grönsaker. Den 25 aug. taga öfriga kurser sin början. **Årskursen** omfattar matlagning såväl enklare som finare, garnering och uppläggning, konservering, linne- och klädsömnad, barnavård, födoämnes-, hälso- och sjukvårdslära m. m. **Halfårskursen** omfattar matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, födoämneslära, hälsolära m. m. **6 veckors-kursen** omfattar matlagning och bakning. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektr. ljus, badrum. Prospekt på begäran. Telefon 812. **Nancy Enwall.**

E. Hulth Kvinnliga Utbildningsskola (f. d. Villa Hult, Kneippbaden) börjar sin verksamhet i Stockholm den 15 sept. Skolans program är Huslig ekonomi, Sömnad, Handarbete, Konstslöjd, Målning, Sång, Musik, Språk, Ridning. Endast ett begränsadt antal elever mottagas som alla bo inom skolan. Skolan är inrymd i en större villa, inom egen park med vackra promenader och tennisplan. Begär utförligt prospekt. Adr.: E. Hulth Kvinnliga Utbildningsskola, Disponentvillan, Rörstrand, Stockholm.

I Sunne Samskola, belägen i den natursköna Fryksdalen "Gösta Berlings land" mottages för kommande läsår elever. Skolan är särskildt lämplig för barn som äro i behof af frisk landluft och god omvårdnad. Kompetenta lärare. God inackordering fås nära skolan. Närmare upplysningar lämnas af skolans föreståndarinnan **Klara Gustafson,** adr. före 1 aug. **Timansberg,** efter 1 aug. **Sunne.**

Nobynäs Hushållsskola. Kurser fr. 1 sept. till 20 dec. 1913 och fr. 20 jan. till 20 maj 1914. Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** härligt läge i hälsosam trakt å småländska högländet. **Grundlig undervisning i hushåll, väfnad, handarbeten** m. m. meddelas af **skickliga, examinerade lärarinnor.** Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan **Fru E. von Kothen,** Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon 5.

Nynäs Slöjd- och Hushållsskola (1 tim. järnvägsresa fr. Stockholm) börjar sin andra kurs d. 5 sept. 1913. Praktisk o. teoretisk undervisning i husl. ekonomi o. kvinnlig slöjd. Prosp. o. ref. på begäran. **Elven Söderlund,** exam. Skolkökslärarinnan, **Stugsund.** **Elin Hulthberg,** exam. Slöjdlärarinnan, **Borgholm.**

Språk- o. Hushållsskolan Fleurie börjar sin hösttermin den 1 sept. Grundlig undervisning i tyska, engelska o. franska, sömnad, väfnad, matlagning, bak, slakt, huslig ekonomi. Glad hemlif. Prospekt på begäran. **Rosa Lönnies, Fleurie, Linköping.**

Enskilda Gymnasiet, Styrmanngatan 22-24, Stockholm. Samskola. Studentexamen tages på 2 år av dem, som avlagt realskolexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskolexamen på 1½ å 2 år av dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdesprövning. Begär prospekt. **Styrelsen.**

Nya Hushållsskolan, Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm, hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela **bildade** flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda, sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt **förestå** egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära. Skolan har varit besökt af **två tusen niohundra tjugufem (2,925)** elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson, 19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.

Elsa Philips Husmodersskola, Karlavägen 1 A, Stockholm. börjar sin 11:e termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1913. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållens ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran. **ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr.** Tel. Ö. 1310.

Den som vill undvika att i sommarfärd få en röd och fräknig hy bör ingnida den med **Oatincrème** som är en naturprodukt framställd af ren hafre. Huden får genom rationellt bruk en vacker varm färg. Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63 och Birgerjarlsgatan 16, Stockholm.

Örebro Husmoderskola som erhållit Guldmedalj för konserver och sömnad 1911 börjar sin 14 kurs i aug. 1913. Prospekt genom **Fru Alf. Rystedt.**

Husmoderskurs i Lund. I Lunds Praktiska Hushållsskola börjar Husmoderskurs den 15 nästa aug. Prospekt erhålles från föreståndarinnan fröken **Gärda Thunell,** som äfven mottager anmälningar till kursen. Adr.: Lomma till den 5 aug., därefter Sandgat. 8, Lund. **STYRELSEN.**

Råsunda samhälle erbjuder genom sina förträffliga kommunikationer, låga hyror och vackra belägenhet alla fördelar framför storstaden. Då därtill bostadslägenheterna äro modernt och praktiskt inredda, torde ett besök af den, som önskar hyra till hösten, väl löna sig. Res med röd linje. Upplysningar äfven å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12.

Andrea Eneroths Handarbetsskola och Seminarium. Karduanmakaregatan 8 B, 1 tr., Stockholm. **Högro,** af Kongl. Maj:ts godkänd lärarinneutbildning i handarbete. Kurser på 1, 1½ eller 2 år. **Prospekt sändas.** Anmälningar mottagas fortfarande till nästa arbetsår, som börjar 1 september.

Benninge Hemskola, adress Strengnäs. 10:de kursen 4 augusti-15 april. **Praktisk och grundlig husmoderskurs på landet.** Undervisning i matlagning, inkokningar af alla slag, sömnad, väfnad, tvätt m. m. Tre skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hemlif. Härligt läge nära stad. Elever på kortare tid mottagas äfven. **Kortaste kökskurs** på 4 veckor. Prospekt och vidare upplysningar enligt ofvanskrifna adress. Telefon Riks 57. Allm. 50, Strengnäs.

Konserveringskurs anordnas i **Elisabeth Östman Husmodersskola** under en vecka med början den 18 augusti, omfattande all slags konservering af bär, frukt och grönsaker. Närmare upplysningar meddelas och anmälningar mottagas af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,** Riks 2035. Stockholm, **Klarabergsgatan 40,** 5 tr., hiss. Allm. Tel. 93 02.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ustsee för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landtmätare och Arkitekter. — (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Osvikligt botemedel mot EKSEM, finnar, revorvar m. m. bepröfvadt sedan 50 år tillbaka. Absolut tillförlitligt. 22-årig eksem har botats. Ingen humpugsmedicin. Pris 2:— pr burk. 2 burkar franko. Försökslikvid eller postförskott. **O. V. Olsson, Fränsta.**

IDUNS KOKBOK af **Elisabeth Östman** är de svenska hemmens kokbok. På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. Pris Kr. 5.50 inb.

KALMAR ÅNGVARN

HVETE- & RÅG-MJÖLER Erkändt bästa och pålitligaste mjöler under denna säsong.

Florodol Tval i dagligt bruk förlänger sammetmjuk smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka. Dess milda cremeliktande lödder utgör en verklig balsam för huden. Pris 60 öre.

SKANSKA HANDELSBANKEN. Fonder 20,900,000 kronor. Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.** Filialer: { **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.** Deposition Kapitalräkning } 4 1/2 % Sparkassa 4 % Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.